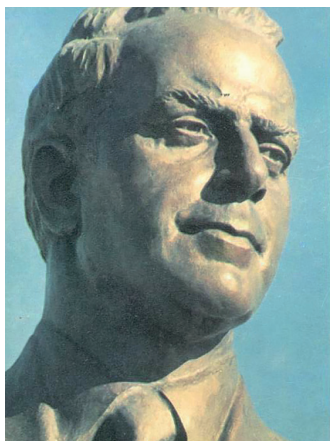

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

18 sentyabr 2002-ci il...

Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin təməlqoyma mərasimindən 22 il ötür

Bax səh. 3

YENİ AZƏRBAYCAN

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir.
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

18 sentyabr
2024-cü il,
çərşənbə
№ 170 (6756)
Qiyməti
60 qapik

Azərbaycanın formalaşdırdığı sülh reallığı...

Bax səh. 2

Qarabağda antiterror tədbirlərinin başlanmasına 1 gün qalırdı...

Bax səh. 3

Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik qarantı...

Bax səh. 2

Üzeyir və Müslüm - şöhrəti sabahlarda yaşayan iki dahi

Sentyabrın 18-i Milli Musiqi günüdür. Həm də iki böyük Azərbaycan bəstəkarı - Üzeyir Hacıbəyli və Müslüm Maqomayevin doğulduqları tarix kimi dəyərlidir.

Müslüm Maqomayev Azərbaycan musiqi mədəniyyətində təkrarsız istedadı ilə xüsusi yer tutan dəyərli simalardan biridir. Onun qısa və narahatlıqla keçən ömür yolu, mühit nadanlarına və şiddətli xəstəliyinə qarşı göstərdiyi mübarizə əzmi dəyərli sənətkarı yolundan sapdırmamış, çoxyönlü yaradıcılıq nümunələrinin ərşəyə gəlməsinə mane olmamışdır.

Əlli iki illik bir zaman çərçivəsinə sığan ömürdən bəzi ştrixlərə diqqət edək: yaradıcılığa başladığı dövlətlərdə dostu və qohumu Üzeyir Hacıbəylinin yaratdığı teatr truppasının rəhbəri olmuş, “Leyli və Məcnun”, “Əsli və Kərəm”, “Şeyx Sənan” operalarına, “O, olmasın, bu olsun”, “Arşın mal alan” musiqili komediyalarına dirijorluq etmişdir. Müslüm Maqomayevin ilk irihəcmli musiqi əsəri 1916-cı ildə yazdığı “Şah İsmayıl” operasıdır. “Şah İsmayıl” milli operamızı Avropa operasının texniki cəhətdən inkişaf etmiş formaları ilə əlaqələndirmək baxımından ilk təşəbbüs sayılır. Bu əsərdə bəstəkar operaya xas ariya, duet, çoxsəslə xor kimi əsas elementlərlə yanaşı, milli folklor nümunələrindən də bacarıqla istifadə etmişdir. Müslüm Maqomayevin ilk tamaşası, 1919-cu il martın 7-də nümayiş olunan opera indiyədək təqribən 400 dəfə oynanıb.

Müslüm Maqomayev “Nərgiz” operası, “Azərbaycan çöllərində”, “Azad olunmuş Azərbaycan qadınının rəqsi”, “Dərviş”, “Şələlə”, radio marşı kimi simfonik əsərlərinin, “Ceyranı”, “Turacı”, “Çeçen rəqsi” oyun havalarının, “Bahar”, “Bizim kənd”, “Mazut ordu” kimi mahnıların müəllifidir...

Bax səh. 4

COP29-un rəsmi tərəfdaşları...

Bax səh. 5

Qara dəliyə axıdılan Qərb pulları...

Qəzetimizin ötən saylarında kollektiv Qərbin Ukraynaya ayırdığı vəsaitlərin bir qisminin elə səxavətlik göstərən ölkələrin və təşkilatların özləri tərəfindən korrupsiya yemina çevrildiyi barədə dərc olunan yazıda oxşar ssenarinin Ermənistanda da təkrarlanmasına dair araşdırma yazısı hazırladığımızın anonsunu etmişdik. Kollektiv Qərb - Ermənistan qrant, yardım əməkdaşlığında da korrupsiya maxinasıyalarının miqyası çox böyükdür. Xaricdəki erməni lobbisinin siyasi hakimiyyətlərə təsirləri nəticəsində Fransanın, Avropa İttifaqı (Aİ), ABŞ təsisatlarının Ermənistana ayırdıqları külli miqdarda vəsaitlər şübhəli şəkildə əriyir və ac, ələbaxım Ermənistan doymaq bilmir ki, bilmir. Müşahidə edilən odur ki, Qərb təsisatları vəsaitləri ayırmağa, rəsmi İrəvan isə yeni yardımlar istəməyə çox həvəsliyərlər. Reallıqda isə humanitar yardımları almıyan insanlar, vətəndaş cəmiyyəti qurumları vəsaitlərin izini-tozunu görmədiklərini bildirirlər.

Ayrı-ayrı Qərb ölkələri və təsisatları öz cəmiyyətlərinin üzvləşdikləri sosial-iqtisadi çətinliklərə, yüksək inflyasiyaya, mütəmadi artan istehlak qiymətlərinə rəğmən, Ermənistana münasibətdə səxavət boxçasının ağzını çox geniş açırlar. Bu ölkəyə demokratiyanın inkişafına dəstək, vətən-

Bax səh. 7

Dünya Bankının yeni sərmayə gündəliyi

Dünya Bankının (DB) Azərbaycan hökuməti ilə qarşılıqlı dövr üzrə əməkdaşlığının əsas prioritetləri iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizəyə dəstək verilməsi, “yaşıl iqtisadiyyat” və “yaşıl enerji” quruculuğu sahəsində layihələrin maliyyələşdirilməsinə əsaslanır. Bank ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalı məqsədilə su və kənd təsərrüfatı sektorlarında planlaşdırılan proqramlara sərmayə yatırmağı istisna etmir. Azərbaycanın ekologiyaya və təbii sərvətlərə naziri, COP29-un prezidenti Muxtar Babayevlə Dünya Bankının Avropa və Mərkəzi Asiya üzrə Davamlı inkişaf üzrə regional direktoru Sameh Naguib Vahba və Cənubi Qafqaz üzrə regional direktoru xanım Rolande Prays ilə görüşündə bu məsələlərə toxunulub. Həmçinin DB-nin regional direktorunun iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarovla görüşündə də bankla potensial əməkdaşlıq sahələri, o cümlədən bərpa olunan enerji layihələrinin dəstəklənməsi çərçivəsində tərəfdaşlıq imkanları müzakirə edilib.

Dünya Bankı “Yaşıl və dayanıqlı şəhərlər” layihəsi çərçivəsində birgə “yaşıl” və “ağıllı” tikinti texnologiyalarının tətbiqini zəruri hesab edir ki, məqsəd tikinti sənayesinin ətraf mühitə təsirlərinin azaldılmasıdır. Eləcə də Bakının su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin bərpasında yeni texnologiyalara geniş yer verilməsi təklif olunur ki, bu da ekoloji tarazlığın qorunmasına xidmət edir. Ümumilikdə, DB-nin gündəliyində əsas istiqamətlər “yaşıl iqtisadiyyat” quruculuğunu təşviq edən layihələrin maliyyələşdirilməsindən ibarətdir. Bank “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”in 5-ci istiqaməti olan “təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi” hədəfinin reallaşmasına töhfə verəcəyini bəyan edib. Bu çərçivədə əsasən, COP29 ilində “yaşıl sektorlara” sərmayə qoyuluşlarının təmin edilməsi nəzərdə tutulur.

DB ilə razılaşma əsasən...

Bax səh. 3

ABŞ Ukraynaya icazə vermədi

Bax səh. 6

Ermənistanın ticarət dövriyyəsi araşdırılmalıdır

Bax səh. 5

Qərb regionda gərginliyi artırır...

Bax səh. 6

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev sentyabrın 17-də Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının ölkəmizdə yeni təyin olunmuş fəv-

Azərbaycan neokolonializmlə mübarizəni davam etdirir Əlcəzairin yeni səfiri Bakıda...

qələdə və səlahiyyətli səfiri xanım Zəkəyyə İğlın etimadnaməsini qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, səfir etimadnaməsini dövlətimizin başçısına təqdim etdi.

Prezident İlham Əliyev səfirə söhbət etdi.

Dövlətimizin başçısı ölkələrimiz arasında ikitərəfli münasibətlərin müxtəlif səviyyələrdə məmnunluq hissi doğurduğunu deyərək siyasi, iqtisadi, enerji sahələrində əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsinin önəmini vurğuladı.

Azərbaycanın gözəl ölkə olduğunu və buraya səfərdən sevinc hissi duyduğunu bildiren səfir, ilk növbədə, Əlcəzair Xalq Demokratik Respublikasının Prezidenti Abdelmacid Tebbunun salamlarını dövlətimizin başçısına çatdırdı. O qeyd etdi ki, Əlcəzair Prezidenti dövlətimizin başçısı ilə dostluğunu yüksək qiymətləndirir. 2022-ci ildə Azərbaycan Prezidentinin Əlcəzair səfərinin əlaqələrimizin tarixində yeni səhifə olduğunu deyən Zəkəyyə İğlın vurğuladı ki, Abdelmacid Tebbun Əlcəzairdə keçirilən prezident seçkilərində qələbəsi ilə bağlı dövlətimizin başçısının ona təbrik məktubuna görə minnətdarlığını ifadə edir və Azərbaycan ilə münasibətləri daha da möhkəmləndirmək əzmindədir.

Səfir fəaliyyəti dövründə əlaqələrimizin daha da genişləndirilməsi istiqamətində söylərini əsirgəməyəcəyini dedi.

Əlcəzair Prezidentinin salamlarına görə minnətdarlığını bildiren dövlətimizin başçısı onun da salamlarını Abdelmacid Tebbuna çatdırmağı xahiş etdi və Prezident seçilməsi münasibətilə bir daha təbriklərini çatdırdı.

Dövlətimizin başçısı Əlcəzairə səfərinə məmnunluqla xatırlayaraq bu səfərin ölkələrimiz arasında sıx əməkdaşlığı bir daha nümayiş etdirdiyini vurğuladı.

Prezident İlham Əliyev Azərbaycan və Əlcəzair arasında beynəlxalq təşkilatlar, o cümlədən BMT, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı, Qoşulmama Hərəkatı çərçivəsində əməkdaşlığın davam etdirilməsinin zəruriliyini bildirdi və Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda daim səmərəlilik prinsipindən çıxış etdiyini dedi.

Dövlətimizin başçısı Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi müddətində Əlcəzairin ölkəmizə göstərdiyi dəstəyə və həmrəyliyə görə təşəkkürünü bildirdi.

Prezident İlham Əliyev ölkələrin suverenliyi, ərazi bütövlüyü, çoxtərəflilik və neokolonializmlə mübarizə məsələlərinin vacibliyinə toxundu.

Səfir Azərbaycanın Qoşulmama Hərəkatında uğurlu sədrliyi münasibətilə təbriklərini çatdırdı.

Əlcəzairə səfəri zamanı Milli Mücahidlər Muzeyini ziyarət etdiyini xatırladan dövlətimizin başçısı qeyd etdi ki, Əlcəzair xalqına qarşı törədilmiş cinayətlər və vəhşiliklərlə bağlı orada gördükləri onda xüsusi heyrət doğurub.

Prezident İlham Əliyev vurğuladı ki, ölkəmiz Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə və hazırda da keçmiş imperiyaların müstəmləkə üsul-idarəsindən əzab-əziyyət çəkən xalqların azadlığı və suverenliyi işinə dəstək verilməsi istiqamətində fəaliyyətini davam etdirir.

Enerji sahəsində əməkdaşlıq məsələsinə toxunan dövlətimizin başçısı ölkələrimizin Avropa qitəsinə mühüm qaz ixracatçısı olduğunu dedi və OPEC+ çərçivəsində yaxından əməkdaşlığın aparılmasından məmnunluğunu ifadə etdi.

COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi münasibətilə də təbriklərini çatdıran səfir Azərbaycanın bu mühüm tədbirə uğurla ev sahibliyi edəcəyinə əminliyini bildirdi.

Azərbaycanın formalaşdırdığı sülh reallığı...

Blinkenin zəngi ölkəmizin regionun əsas güc mərkəzi kimi qəbul edilməsinin təsdiqidir

2020-ci il Vətən müharibəsindən sonrakı mərhələ Cənubi Qafqaz üçün yeni proqressiv inkişaf tendensiyası formalaşdırıb. Bu

tendensiyada əsas amil kimi Azərbaycanın fəaliyyəti dəyərləndirilir - sülh prosesinin reallaşması üçün ortaya qoyulan qətiyyət,

Beynəlxalq aləm bu faktı təsdiqləyir

bölgədə yeni əməkdaşlıq münasibətlərinin formalaşması üçün nümayiş etdirilən iradə, beynəlxalq hüquqa və ədalətli mövqeyə əsaslanan regional lider statusunun layiqincə yerinə yetirilməsi ölkəmizin yeni dövr

üçün əsas strateji yanaşmasıdır. Bu kimi mühüm geosiyasi vəziyyənin həyata keçirilməsi isə təbii olaraq, ölkəmizin dünyadakı müsibət nüfuzunu daha da artırır. Müstəqil xarici siyasət kursu yürüdən Azərbaycan

bütün dünya dövlətləri ilə əməkdaşlıqda maraqlıdır - onların global atlasda oynadığı iqtisadi-siyasi rol bizim üçün həlledici deyil. Ölkəmiz qarşılıqlı hörmət, milli maraqlar çərçivəsində, ən əsası bərabərhüquqlu münasibətlərin formalaşmasında və inkişafında maraqlıdır.

Sülh prosesində irəliyə doğru addım...

Yeni dövr üçün ən aktual məsələ isə mübahisəsiz olaraq regional sülhün təmini-dır. Bu, həm region ölkələri, həm regionə-rafı dövlətlər, eyni zamanda, global proseslərə aktiv təsirləri olan böyük dövlətlər üçün də xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Qeyd edək ki, Azərbaycanın 2022-ci ildən start verdiyi sülh prosesinin indiye qədər qət etdiyi yolda qazanılan uğurlar da var - burada müəyyən ərazilərin delimitasiya və demarkasiya edilməsi üçün ortaya qoyulan qətiyyət xüsusilə diqqətə cəlb edir. Düzdür, müəyyən məsələlərlə bağlı hələ də müzakirələr aparılma da, Ermənistanın tutduğu qeyri-adekvat mövqeyə müəyyən çətinliklər yaratsa da, ümumilikdə, sülh prosesinin aparılması təqdirəlayiq sayılır. Bu fakt dünyaya birliyin nümayəndələri tərəfindən də təsdiqini tapır.

Sentyabrın 16-da ABŞ Dövlət katibi Antoni Blinkenin Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevə zəngi zamanı da bu kimi məsələlərə toxunulub. Antoni Blinken Ermənistanla Azərbaycan arasında davamlı sülhün əldə olunmasının vacibliyini vurğulayaraq, Amerika Birləşmiş Ştatlarının bu məqsədə nail oluması üçün bundan sonra da səylərini əsirgəməyəcəyini bildirdi. O, Ermənistanla Azərbaycan arasında

sərhədlərin delimitasiya sahəsində əldə edilmiş nailiyyətləri, o cümlədən dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə komissiyaların birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamənin müvafiq qaydada 2024-cü il avqustun 30-da imzalanmasını müsbət addım kimi qiymətləndirib.

ABŞ Dövlət katibinin vurğuladığı məsələlər birmənalı şəkildə Azərbaycanın sülh prosesinə töhfəsidir - qalib ölkə olsa da, Azərbaycan bütövlükdə, ədalətli sülhün tərəfdarı olduğunu hər zaman öndə sürüb. Ölkəmiz bütün prinsiplərdə - paralel olaraq həm də delimitasiya prosesində hüquqi standartlara riayət edilməsini arzulayır. Bu kimi mövqeyə isə bizim humanizmimizi bir daha dünyaya nümayiş etdirir.

Dövlət sərhədinin delimitasiyası üzrə komissiyaların birgə fəaliyyəti haqqında Əsasnamə bəlli olduğu kimi, 2024-cü il aprelin 19-da imzalanmış 8-ci görüşünün Protokoluna uyğun olaraq hazırlanıb. Möhz aprel görüşü delimitasiya prosesində dönüş nöqtəsi sayılır - əldə olunan razılıqlar, Azərbaycanın anklav kəndlərinin boşaldılması ilə bağlı razılıqlar möhz həmin görüşdə əldə edilmişdi. Qeyd edək ki, sərhədlərin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı proses uzunmüddətli proses sayılır və hazırda davam etdirilir.

ATƏT-in Minsk Qrupu ləğv edilməli, Ermənistan Konstitusiyası dəyişməlidir

Münasibətlərin normallaşması üçün əsas vacib şərt sayılan sülh və sabitlik isə artıq bölgədə mövcuddur - 2020-ci il Vətən müharibəsi, 2023-cü il antiterror tədbirləri regionda yeni siyasi situasiya formalaşdırdı. 30 illik erməni işğalına son verən Azərbaycan gücü və qətiyyəti sayəsində yeni mərhələ yaratdı. Dövlət katibi Blinkenlə telefon danışıqları zamanı Prezident İlham Əliyev regionda artıq sülhün mövcud olduğunu deyib. Dövlətimizin başçısı vurğulayıb ki, möhz Azərbaycanın səyləri nəticəsində bölgəmizdə ədalətə və beynəlxalq hüquqa əsaslanan yeni reallıqlar və status-qvo yaranıb. Prezident İlham Əliyev Ermənistanla Azərbaycan arasında sülh müqaviləsinin təşəbbüsünün də möhz ölkəmiz olduğunu qeyd edərək bu müqavilənin imzalanması üçün Ermənistanın öz Konstitusiyası və digər qanunverici aktları əsasında Azərbaycana qarşı olan ərazi iddialarına son qoymasını, həmçinin keçmiş qalığı olan ATƏT-in Minsk qrupu və onunla bağlı olan bütün təsisatların fəaliyyətinə son qoyulmasının vacibliyini vurğulayıb. Sərhədlərin delimitasiyası məsələsinə toxunan Prezident İlham Əliyev ikitərəfli proses çərçivəsində əldə olunmuş müsbət noticələri qeyd edib və Əsasnamə əsasında bu prosesin aparılma-

cağını bildirib.

Bəli, Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülh prosesinin və bu prosesin əsasını təşkil edən fundamental prinsiplərin təşəbbüsünü möhz ölkəmiz olub və sülh müqaviləsinin mətni də Azərbaycan tərəfindən hazırlanaraq müzakirəyə təqdim edilib. Hazırda sülh gündəliyinin irəliyə aparılması üçün Azərbaycan ilə Ermənistan arasında vasitəçisiz danışıqlar prosesi davam etdirilir. Ötən 30 il ərzində artıq tarixə qovuşmuş "münaqişənin" həlli ilə bağlı vasitəçi qismində çıxış etdiyini irəli sürən ATƏT real fəaliyyəti ilə yadda qalmadı - bu dövr ərzində yalnız Azərbaycana qarşı fərqli standartlardan çıxış edən bu beynəlxalq təsisat ədalətin bərpası üçün heç bir təsiredici vasitələrdən istifadə etmədi. Artıq Azərbaycanın ərazi bütövlüyü təmin edilib, suverenliyi bərpa olunub. Regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmini, Ermənistan ilə Azərbaycan arasında münasibətlərin normallaşdırılması prosesi isə ikitərəfli xarakter daşıyır. Son təmaslar, Blinkenin də

qeyd etdiyi Əsasnamənin imzalanması sübut etdi ki, ikitərəfli, vasitəçisiz danışıqlar daha effektivdir. Beləliklə, "Minsk qrupu" kimi fəaliyyətsiz strukturların saxlanılması heç bir aktuallıq kəsb edə bilməz.

Paralel olaraq, davamlı sülh üçün hüquqi əsas yaradılmalıdır. Bunun üçün isə ədalətli və dayanıqlı sülhə mane olan ən mühüm amil - Ermənistan Konstitusiyasında və digər qanunverici aktlarında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü hədəfə alan məqamlar çıxarılmalıdır. Ermənistan heqiqətən də sülh istəyirsə, bu dəyişiklikləri həyata keçirməli, sülh üçün irəliyə doğru addımı atmalı və Azərbaycan torpaqlarına, eləcə də Türkiyəyə qarşı əsassız iddialarından geri durmalıdır.

Azərbaycanın təcrübəsi təqdir olunur...

Telefon söhbəti zamanı COP29-un ölkəmizdə keçirilməsi məsələsinə toxunulub. Antoni Blinken COP29-un uğurla keçirilməsi üçün ölkəmizin Azərbaycana dəstək göstərdiyini qeyd edərək Azərbaycanın ABŞ-in COP komandalarının və heyətlərinin yaxından əməkdaşlıq etdiklərini vurğulayıb. Bu əməkdaşlıqdan məmnunluğunu ifadə edən Prezident İlham Əliyev COP

çərçivəsində iqlim maliyyələşdirilməsi ilə əlaqədar mühüm qərarların qəbul edilməsi ilə bağlı xüsusilə inkişaf etmiş dövlətlər tərəfindən konsensusun əldə edəcəyinə ümidvar olduğunu deyib. Telefon danışıqları zamanı Azərbaycan ilə ABŞ arasında ikitərəfli münasibətlərə dair fikir mübadiləsi aparılıb.

COP29 kimi global əhəmiyyətli bir təd-

birin ölkəmizdə keçirilməsi ölkəmizə olan beynəlxalq etimadın ən bariz göstəricisidir. Rəsmi Vaşinqtonun Azərbaycan ilə ABŞ-in COP komandalarının və heyətlərinin yaxından əməkdaşlıq etdiklərini xüsusi vurğulaması isə Azərbaycan təcrübəsinin diqqətə izlənilməsi deməkdir. Ölkəmizin irəli sürdüyü təşəbbüslər, global təhdidlərin aradan qaldırılması istiqamətində ortaya qoyduğu-

muoj mövqeyə hər zaman təqdir olunur. Ekoloji tarazlığın yaranılması üçün ortaya qoyulan mövqeyə və səylərə də bunun davamıdır. Bu, həm də Azərbaycanın ABŞ tərəfindən regionun əsas güc mərkəzi kimi qəbul edilməsinin təsdiqidir.

Bəli, Azərbaycan bütün dünyada güvənə, etibarlı və sözübütöv tərəfdaş kimi şöhrət qazanıb. Ölkəmiz həttə ən ağır gün-

lərində belə beynəlxalq hüquqa, beynəlxalq ədalət prinsipinə əsaslanıb. Bu gün də həmin yolla irəliləyir. Ölkəmizin ortaya qoyduğu əməkdaşlıq və tərəfdaşlığa söykənən platforma hər kəs üçün açıqdır - burada əsas şərt səmimiyyət və dürüstlükdür...

P.SADAYOĞLU

Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik qarantı...

Son illər yaşadığımız bölgədə gedən siyasi-hərbi proseslər mühüm reallıqlar formalaşdırıb. Bu reallıqların müəllifi olan Azərbaycanın Cənubi Qafqazın gələcək

inkişafı ilə bağlı apardığı siyasi xətt isə birmənalı şəkildə əməkdaşlığa, sülhə və sabitliyə əsaslanır. Bu amillər kompleks şəkildə bölgənin yeni iqtisadi inkişaf mə-

hələsini formalaşdırır - yaradılan yeni siyasi-iqtisadi konfigurasiya özündə bölgə dövlətlərinin ümumi əməkdaşlıq maraqlarını ifadə edir. Ən əsası isə bu reallıqlar yeni

ticari münasibətlər sisteminin xəritəsini formalaşdırır - Mərkəzi Asiya-Cənubi Qafqaz-Kiçik Asiya üzərindən keçən tranzit xəttlərinin, iqtisadi imkanların diversifika-

siyası yaxın perspektiv üçün mühüm proqnozlar yaradır.

Perspektivi böyük olub bu əməkdaşlıq platformalarının inkişafı, iqtisadi əlaqələndirmənin daha dinamik formada həyata keçirilməsi, ticari münasibətlərin intensivləşməsi birmənalı şəkildə mühüm şərtlərə əsaslanır - bu şərtlərdən ən ümumi isə təhlükəsizliyin təmin edilməsidir.

Regional təhlükəsizliyin təmini...

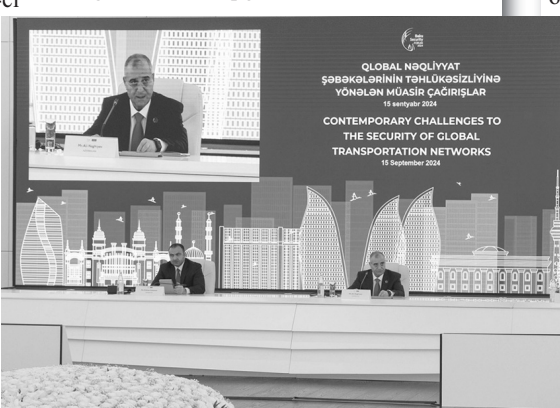
Müasir inkişaf mərhələsində əsas amillərdən biri qismində çıxış edən tranzit faktorunun təmini də möhz təhlükəsizliklə mütənəsiblik təşkil edir. Azərbaycanın 2020-ci ildə Vətən müharibəsindəki qələbəsi və ardından 2023-cü ilin sentyabrında həyata keçirdiyi antiterror tədbirlərinin noticələri bölgədə separatizmin sonunu götürməklə yanaşı, təhlükəsizlik arxitekturasının da güclənməsinə rəvac verdi. Bunun noticəsi idi ki, hazırda bütün dünyanın diqqət mərkəzində olan Mərkəzi Asiya - Cənubi Qafqaz - Kiçik Asiya iqtisadi məkanı global münasibətlər sisteminə xüsusi maraq kəsb edir - bu xətt yox infrastruktur, rentabelli olması və başqa üstünlükləri ilə yanaşı, həm də təhlükəsizlik məsələsində önə çıxır. Azərbaycan Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik çətinini yaradır.

Beləliklə, yeni reallıqlar yeni dövrün çağırışlarını əsaslandırır. Yaranan yeni siyasi mənzərə ilə regionların ümumi əməkdaşlıq platformaları uzlaşır. Cənubi Qafqazın təhlükəsizlik qarantı olan Azərbaycan bir daha ortaya qoyur ki:

- Cənubi Qafqaz artıq qarşıdurma, rəqəbat məkanı deyil, təhlükəsiz tərəfdaşlıq və təhlükəsiz əməkdaşlıq məkanındır;

- Qlobal iqtisadi nizamda Cənubi Qafqazın fəal iştirakının təmini uğrunda görülən işlər yüksək səviyyədədir;

- Paralel olaraq həm də təhlükəsizliklə bağlı əməkdaşlıq gücləndirilir.

Beləliklə, ölkəmizin beynəlxalq təhlükəsizlik amilindəki yeri və rolu bütün dövlətlər tərəfindən təsdiqlənir və dəyərləndirilir. Bakı bütün digər sahələrdə olduğu kimi, təhlükəsizlik məsələsində də regional mərkəz funksiyasını üstünir - təsədüfi deyil ki, adıçəkilən tədbirdə Təhlükəsizlik Forumunun Bakıda daimi əsasda fəaliyyət göstərəcək Katibliyinin yaradılması təklifi bütün iştirakçılar tərəfindən birmənalı şəkildə dəstəklənib. Katibliyin yaradılması

II Bakı Təhlükəsizlik Forumu...

Xarici siyasətimizin strateji əsaslarından biri olan bu ideya, onun konstruktiv məzmunu hazırkı real siyasi proseslərdə özünü doğruldur - beynəlxalq münasibətlərin kateklizmlərlə dolu mürəkkəb mərhələsində Azərbaycan Cənubi Qafqazı strateji tərəfdaşlıq üçün cazibə mərkəzinə çevirir, bütün ölkələrin təhlükəsizlik reflekslərini bölgəyə yönləndirir. Azərbaycan Şərq və Qərbin həm sivilizasiyalararası, həm iqtisadi əməkdaşlıq, həm də siyasi tərəfdaşlıq maraqlarını bir cərfəfiyada cəmləyir. Terrorizmə qarşı mübarizədə mühüm qətiyyət nümayiş etdirən Azərbaycan qeyri-adekvat halların istisna olunması üçün səylərini səfərbər edir - təhdid və təhlükələrə qarşı koordinasiya fəaliyyət təşkil edir, təhlükəsizliyin təmini üçün bütün gücləri birləşdirir.

Yeri gəlmişkən, Bakıda Dövlət Təhlükəsizlik Forumunun Bakı Katibliyi

Təhlükəsizlik Forumunun Bakı Katibliyi

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin təşəbbüsüdür. Qlobal məkanda regional lider kimi ad qazanan Azərbaycan təhlükəsizliyin əsas istinad nöqtəsi olmaq kimi çətin və məsuliyyətli bir işi öz üzərinə götürür. Tə-

kəsizliyi Xidmətinin (DTX) təşkilatlığı ilə keçirilən 50-yə yaxın ölkənin xüsusi xidmət orqanlarının

nümayəndələrinin iştirak etdiyi "Qlobal nəqliyyat şəbəkələrinin təhlükəsizliyinə yönəlmə müasir çağırışlar" mövzusunda II Bakı Təhlükəsizlik Forumu da deyilənləri təsdiqləyir. Tədbirdə çıxış edən DTX-nin rəisi general-polkovnik Əli Nağıyev də bildirib ki, ötən ilin may ayında keçirilmiş və bu il yenidən təşkil olunan Bakı Təhlükəsizlik Forumunun tərəfdaş qurumlar arasında məlumat mübadiləsinin və qarşılıqlı əlaqənin digər sahələrinin genişləndirilməsi baxımından mühüm əhəmiyyət daşıyır. Xidmət rəisi Əli Nağıyev, həmçinin beynəlxalq terrorçuluqla və bütövlükdə, təhlükəsizlik sisteminə təhdid hesab olunan hallarla mübarizədə xüsusi xidmət orqanlarının fəaliyyətinin koordinasiya şəkildə təmin edilməsinin vacibliyini qeyd etməklə, tədbirin ümumi maraq kəsb edən məsələlər ətrafında ölkələrin təhlükəsizlik strukturları

nının müzakirə aparmaları üçün önəmli platforma olduğunu nəzərdə çatdırıb.

Xidmət rəisi bütüli forumun COP29 ərəfasında keçirilməsinin təsədüfi olmadığını diqqət çəkərək, enerji resurslarının daşınmasında istifadə olunan nəqliyyat xətlərini hədəf alan terror-təxribat aktlarının global xarakterli qitəsində və ekoloji fəlakətlərə səbəb ola biləcəyindən və bu xüsusa birləşən səylərin daha da gücləndirilməsinin və ümumi fəaliyyətin səmərəliliyinin artırılmasının zəruriliyindən danışib.

General-polkovnik Əli Nağıyev Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin beynəlxalq aləmdə aktual olan məsələlərə dair tədbirlərin respublikamızda təşkil olunmasına davamlı siyasi dəstək verdiyini vurğulayaraq, bu konfransın global nəqliyyat dəhlizlərinin təhlükəsizliyinin üzəldiyi risklərlə mübarizədə ortaq yanaşmaların formalaşdırılmasına və fəaliyyət strategiyasının təkmilləşdirilməsinə öz töhfəsini verəcəyinə əminliyini ifadə edib.

Ölkələri ilə də bölüşəcək. Bu, olduqca mühüm bir məqamdır - ərazi bütövlüyünün və suverenliyin təminindən əv sonra Formula 1, COP29 kimi tədbirlərə ev sahibliyin etmək qərarı vermiş Azərbaycan bütün dünyaya təhlükəsizlik nümunəsi təqdim edir...

P.İSMAILOV

18 sentyabr 2002-ci il...

Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin təməlqoyma mərasimindən 22 il ötür

Nardar BAYRAMLI

Bu gün Bakı-Tbilisi-Ceyhan neft kəmərinin təməlinin atılmasından 22 il ötür. Belə ki, 2002-ci il sentyabrın 18-də Bakıda - Səngəçal terminalının ərazisində Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyənin o zamankı dövlət başçıları Heydər Əliyev, Eduard Şevardnadze və Əhməd Nəcdət Sezərin iştirakı ilə Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin təməli qoyuldu. Bununla da, Ümummilli Lider Heydər Əliyevin müəllifi olduğu yeni neft strategiyasının mühüm tərkib hissələrindən olan Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsinin reallığa çevrilməsinə başlanıldı.

Tarixə nəzər salaraq deyə bilərik ki, Heydər Əliyevin rəhbərliyi ilə işlənib hazırlanmış yeni neft strategiyasının təməl daşını təşkil edən “Əsrin müqaviləsi”nin imzalanması ilə müstəqil Azərbaycan dövlətinin tarixində milli neft strategiyası həyata keçirilməyə başlandı. Məhz bu müqavilədən sonra dünya dövlətlərinin Azərbaycan iqtisadiyyatına marağı artdı, ölkəmizin beynəlxalq əlaqələrinin genişlənməsinə güclü təkan verildi. “Əsrin müqaviləsi”nin mühüm tərkib hissələrindən birini də xarici şirkətlərlə birlikdə hasil olunan neftin nəqlini və xarici bazarlara ixracını təmin edəcək çoxvariantlı boru nəqliyyat infrastrukturunun yaradılması təşkil edir. Heydər Əliyev bu məsələdə qətiyyət nümayiş etdirərək Azərbaycan neftini Aralıq dənizi vasitəsilə dünya bazarlarına çıxaraçaq Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac neft boru kəməri ideyasını irəli sürdü. Bu ideyanı qəbul etmək istəməyən bəzi qüvvələrin cəhdlərinə baxmayaraq, Heydər Əliyevin səyi və gərgin keçən danışıqlar prosesinin

məntiqi nəticəsi olaraq bu layihə həyata vəsiqə aldı. Belə ki, ATƏT-in 1999-cu il noyabrın 18-də İstanbulda keçirilən sammitində Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin çəkilişi ilə bağlı bəyannamə imzalandı. Beləliklə də, Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsinin reallığa çevrilməsi üçün hüquqi baza yaradıldı. Daha sonra isə layihənin bəzi detallarının dəqiqləşdirilməsi, lazımı maliyyə mənbələrinin müəyyənləşdirilməsi ilə bağlı danışıqlar aparıldı.

BP şirkəti layihənin operatoru seçildi və kəmərin tikintisi, istismarı üçün isə “BTC Ko.” şirkəti yaradıldı. Onun səhmdarları BP (30,1 faiz), SOCAR (25 faiz), “Chevron” (8,9 faiz), “Statoil” (8,71 faiz), “TPAO” (6,53 faiz), “Eni” (5 faiz), “Total” (5 faiz), “Itocu” (3,4 faiz), “Inpex” (2,5 faiz), “ConocoPhillips” (2,5 faiz) və “Amerada Hess” (2,36 faiz) şirkətləri oldu. Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti Bakı-Tbilisi-Ceyhan layihəsində iştirak etmək məqsədilə “AzBTC Co.” törəmə şirkətini təsis etdi və bu qurum layihənin iştirakçıları olan neft şirkətlərinin konsorsiumu tərəfindən yaradılmış “BTC Company” şirkətində 25 faizlik iştirak payı əldə etdi. “AzBTC Co.” şirkəti daxil olmaqla bütün digər iştirakçılar layihənin dəyərinin 30 faizlik hissəsini öz vəsaitləri hesabına, qalan 70 faizlik hissəsini isə

beynəlxalq maliyyə institutlarından, ixrac kredit agentliklərindən və kommersiya banklarından cəlb edilmiş kredit vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilməsi ilə bağlı qərar qəbul etdilər. Azərbaycan dövləti adından Azərbaycanın “BTC Co.” şirkətindəki payının maliyyələşdirilməsi isə Dövlət Neft Fondu tərəfindən həyata keçirildi. Heydər Əliyev 2002-ci il iyulun 30-da “Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəməri layihəsində Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin iştirak payının maliyyələşdirilməsi haqqında” Fərman imzaladı. Həmin Fərmanda BTC layihəsində Azərbaycanın iştirakının təmin edilməsi ilə bağlı öhdəliklərin yerinə

yetirilməsi, o cümlədən ölkənin iştirak payının maliyyələşdirilməsi ilə bağlı məsələlər öz əksini tapdı.

2002-ci il sentyabrın 18-də kəmərin təməlinin qoyulmasında Azərbaycan, Türkiyə və Gürcüstanın prezidentləri ilə yanaşı, ABŞ-ın o vaxtki energetika naziri Spenser Abraham, eləcə də bir çox xarici ölkələrdən gəlmiş qonaqlar da mərasimdə iştirak etdilər. Mərasimdə çıxış edən Heydər Əliyev bu hadisənin əhəmiyyətini belə dəyərləndirmişdi: “Bizim hamımızı, o cümlədən uzaq ölkələrdən Azərbaycana gələn bu gün bizim-

lə birlikdə bu şənliyi bölüşənləri buraya toplayan Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin inşasına başlanılması üçün təməl daşının atılması mərasimidir. Bu böyük layihə artıq bütün dünyada məşhurdur və dünya ictimaiyyəti bir çox illərdir ki, bu layihəni müzakirə edir”.

2003-cü ilin fevral ayında Bakı yaxınlığındakı Səngəçal terminalından başlayaraq kəmərin tikintisinə başlanıldı. 2004-cü ilin oktyabrında BTC-nin Azərbaycan hissəsi Gürcüstan ərazisindən keçən hissəsi ilə birləşdirildi. Daha sonra kəmərin Gürcüstan hissəsi istifadəyə verildi.

Heydər Əliyevin neft strategiyasının ardıcıl şəkildə həyata keçirilməsi sahəsində misilsiz xidmətlər göstərən Prezident İlham Əliyev dövlət başçısı kimi fəaliyyətə başladığı ilk günlərdən etibarən layihənin gedişi ilə bağlı şəxssən maraqları, vaxtaşırı olaraq tikinti işləri ilə tanış olurdu. Nəhayət, 2005-ci ilin aprelinde tikinti işləri yekunlaşdırıldı. Həmin il mayın 25-də Səngəçal terminalında xam neftin BTC-yə vurulması ilə bağlı rəsmi tədbir keçirildi. Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyənin dövlət başçıları İlham Əliyev, Mişel Saakaşvili və Əhməd Nəcdət Sezər terminalda quraşdırılmış xüsusi qurğudakı sürgünü açıqdan sonra kəmərlə ilkin neft axmağa başladı.

2006-cı il mayın 28-də Azərbaycan nefti Ceyhan limanına çatdı. İyunun 14-də isə “Azəri-Çıraq-Günəşli” yataqlar blokundan hasil edilən neftin ilk partiyası Ceyhan dəniz terminalında “British Hawthorn” tankerinə yüklənərək dünya bazarına yola salındı. 600 min barrel xam neft yüklənmiş həmin tankerin Ceyhan limanından yola salınması ilə Azərbaycan neftinin Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri ilə dünya bazarına ixracı başlandı. 2006-cı il iyulun 13-də isə Türkiyənin

Ceyhan şəhərində XXI əsrin ən böyük enerji layihəsi olan Heydər Əliyev adına Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəmərinin təməli açılış mərasimi keçirildi.

Beləliklə, Xəzər dənizi ilə Aralıq dənizini birləşdirən bu yeni enerji dəhlizinin fəaliyyəti sayəsində Azərbaycan neftinin beynəlxalq bazarlara genişmiqyaslı nəqli və ölkədə çoxvariantlı ixrac strategiyasının həyata keçirilməsi üçün əlverişli imkan yarandı, eyni zamanda, ölkənin tranzit potensialı bir neçə dəfə artdı. Bakı-Tbilisi-Ceyhan əsas ixrac boru kəməri “Əsrin müqaviləsi” çərçivəsində Xəzər dənizinin Azərbaycan sektorunda hasil olunan xam neftin dünya bazarına çıxışını təmin etmək üçün inşa edilmiş boru nəqliyyat vasitəsidir. Kəmərin uzunluğu 1768 kilometrdir. Respublikamızın 13 rayonundan - Qaradağ, Abşeron, Hacıqabul, Ağsu, Kürdəmir, Ucar, Ağdaş, Yevlax, Goranboy, Samux, Şəmkir, Tovuz və Ağstafadan keçən kəmərin Azərbaycan hissəsinin uzunluğu 443 kilometrdir. BTC Gürcüstanda 7 və Türkiyədə 9 bölgədən keçir. Kəmərin qalan 249 kilometr Gürcüstanın, 1076 kilometr isə Türkiyənin ərazisindən keçir.

Səngəçal terminalından Türkiyənin Aralıq dənizi sahilindəki Ceyhan terminalına dok uzanan kəmərin çəkilməsinə təxminən 4,5 milyard dollar vəsait xərclənib. Hazırda kəmərin vasitəsilə ildə 60 milyon ton neft nəql etmək mümkündür. Kəmərin vasitəsilə Azərbaycan nefti ilə yanaşı Qazaxıstan nefti də ixrac olunur. Bakı-Tbilisi-Ceyhan boru kəməri Azərbaycan, Gürcüstan, Türkiyə və bütövlükdə bölgə, Avropa və ümumən dünya üçün iqtisadi və siyasi baxımdan, eləcə də enerji təhlükəsizliyi cəhətdən çox böyük əhəmiyyətə malik olmaqla yanaşı, Türkiyənin Qara dəniz boğazlarının həddən artıq yüklənməsinin də qarşısını alıb.

Bu gün Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı nı daşıyan Bakı-Tbilisi-Ceyhan kəməri təkcə Azərbaycan üçün deyil, ümumilikdə, beynəlxalq ələmdə enerji təhlükəsizliyi sistemi və neft ixracı sahəsində ölkəmizlə uğurlu tərəfdaşlıq edən dövlətlər üçün də müstəsna əhəmiyyət kəşb edən bir layihədir.

Qarabağda antiterror tədbirlərinin başlanmasına 1 gün qalırdı...

...Sentyabrın 18-də Azərbaycan Prezidentinin köməkçisi - Prezident Administrasiyasının Xarici siyasət məsələləri şöbəsinin müdiri Hikmət Hacıyev, Azərbaycan Prezidentinin xüsusi tapşırıqlar üzrə nümayəndəsi Elçin Əmirbəyov və xarici işlər nazirinin müavini Fəriz Rzaevinin iştirakı ilə Xarici İşlər Nazirliyində ölkəmizdə akkreditə olunmuş diplomatik korpus üçün brifinq keçirilib.

Brifinq bölgədə baş verən son proseslərə həsr olunub. Bildirilib ki, Azərbaycanın cəlb olunmuş beynəlxalq tə-

rəfdaşlar vasitəsilə həyata keçirdiyi bütün söylərə baxmayaraq, Ermənistan və onun Azərbaycanın suveren ərazilərində qurduğu qondarma rejim normallaşma prosesinə xələf gətirməyə və gərginliyin azaldılmasına yönəlməmiş bütün təklifləri rədd etməyə davam edir. Əksinə, Azərbaycan qarşı tərəfin ısrarları davam etdirdiyi təcridatçı addımlarla üzləşir. Qarabağ bölgəsində qondarma “prezident seçkiləri” bunun bariz nümunəsidir. Azərbaycanın bütün mesajlarına baxmayaraq, Ermənistan tərəfi öz yo-

lundan dönmədi.

Diqqətə çatdırılıb ki, Azərbaycan Ermənistandan hərbi quruculuq fəaliyyətini dayandırmasını, revansist planlardan əl çəkməsini, Azərbaycanın suverenliyini və ərazi bütövlüyünü pozmağı dayandırmasını və Azərbaycanın Qarabağ bölgəsində separatizm və terrorizmi dəstəkləməkdən əl çəkməsini tələb edir. Bununla yanaşı, Azərbaycan Ermənistan silahlı qüvvələrinin şəxsi heyətinin dərhal çıxarılmasını, Ermənistanə tabe qondarma rejimin hərbi və qon-

darma “hökumət” strukturlarının aradan qaldırılmasını və Azərbaycan ərazilərində qanunsuz yerləşdirilmiş Ermənistan silahlı qüvvələrinin tərk-silah edilməsini tələb edir. Bu halda, qondarma rejimin “nümayəndə”lərinə amnistiya təbiiq edilməlidir.

...Rusiya sülhməramlı kontingentinin müvəqqəti yerləşdiyi Azərbaycan ərazisindəki qeyri-qanuni erməni silahlı birləşmələri Azərbaycan Ordusunun Ağdam rayonu ərazisindəki mövqelərinin qarşısında səngərin mühəndis cə-

hətdən hazırlanması məqsədilə qazıntıların aparılmasına cəhd göstərilib. Bu barədə Müdafiə Nazirliyi məlumat yayıb.

Məlumatla görə, ordumuzun bölmə-

ləri tərəfindən görülmüş təcridatçı tədbirlər nəticəsində aparılan işlər dərhal dayandırılıb.

Azərbaycanın bərpa olunan enerji sektoruna daha çox maliyyə ayrılacaq

Dünya Bankının (DB) Azərbaycan hökuməti ilə qarşdakı dövr üzrə əmək-

Dünya Bankının yeni sərmayə gündəliyi

daşlığının əsas prioritetləri iqlim dəyişikliklərinə qarşı mübarizəyə dəstək verilməsi, “yaşıl iqtisadiyyat” və “yaşıl enerji” quruculuğu sahəsində layihələrin maliyyələşdirilməsinə əsaslanır. Bank ekoloji təmiz kənd təsərrüfatı məhsullarının

istehsalı məqsədilə su və kənd təsərrüfatı sektorlarında planlaşdırılan proqramlara sərmayə yatırmağı istisna etmir. Azərbaycanın ekologiya və təbii sərvətləri naziri, COP29-un prezidenti Muxtar Babayevlə Dünya Bankının Avropa və Mərkə-

zi Asiya üzrə Davamlı inkişaf üzrə regional direktoru Sameh Nəguib Vahbə və Cənubi Qafqaz üzrə regional direktoru xanım Rolande Prays ilə görüşündə bu məsələlərə toxunulub. Həmçinin DB-nin regional direktorunun iqtisadiyyat naziri

Mikayıl Cəbbərovla görüşündə də bankla potensial əməkdaşlıq sahələri, o cümlədən bərpa olunan enerji layihələrinin dəstəklənməsi çərçivəsində tərəfdaşlıq imkanları müzakirə edildi.

“Yaşıl və dayanıqlı şəhərlər”in yaradılmasına dəstək...

Dünya Bankı “Yaşıl və dayanıqlı şəhərlər” layihəsi çərçivəsində birgə “yaşıl və ağıllı tikinti” texnologiyalarının tətbiqini zəruri hesab edir ki, məqsəd tikini sənayesinin ətraf mühitə təsirlərinin azaldılmasıdır. Eləcə də Bakının su təchizatı və kanalizasiya sistemlərinin bərpasında yeni texnologiyalara geniş yer verilməsi təklif olunur ki, bu da ekoloji tarazlığın qorunmasına xidmət edir. Ümumilikdə, DB-nin gündəliyi əsas istiqamətlər “yaşıl iqtisadiyyat” quruculuğunu təşviq edən layihələrin maliyyələşdirilməsindən ibarətdir. Bank “Azərbaycan 2030: sosial-iqtisadi inkişafa dair Milli Prioritetlər”in 5-ci istiqaməti olan

“təmiz ətraf mühit və yaşıl artım ölkəsi” hədəfinin reallaşmasına töhfə verəcəyini bəyan edib. Bu çərçivəyə əsasən, COP29 ilində yaşıl sektorlara sərmayə qoyuluşlarının təmin edilməsi nəzərdə tutulur.

DB ilə razılaşmaya əsasən, Azərbaycan da 760 MvT gücündə Bank və Biləsuvar Günəş enerjisi layihələrinin enerji sistemində qoşulması, Günəş panelləri infrastrukturunu genişləndirilməsi, “yaşıl hidrogen” istehsalı və digər bərpa olunan sahələrə investisiyalar yatırılacaq. Bank 2027-ci ilədək ölkəmizdə 8 külək və Günəş elektrik stansiyaları

nın qurulması və enerji sistemində inteqrasiya məqsədilə maliyyə dəstəyini göstərəcək. Həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilərdə bərpa olunan enerji mənbələrinə sərmayələrin yönəldilməsi, “ağıllı şəhər və ağıllı kənd” konsepsiyalarının tətbiqində “yaşıl texnologiyalar”ın və “yaşıl enerji zonası” layihələrinə də sərmayə yatırılması istisna edilmir. DB-nin əsas strukturlarından biri olan Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyası (BMK) isə “yaşıl” şəhərlərin yaradılması və “yaşıl texnologiyaların” tətbiqində öz maliyyə dəstəyini verməyə hazır olduğunu bəyan edib.

8 ayda “yaşıl enerji” istehsalında rekord nəticə əldə edilib

“Yaşıl enerji” sektoruna xarici sərmayədarların marağının artmasını motivasiya edən əsas amillərdən biri Azərbaycanda bərpa olunan enerji mənbələrinin səmərəliliyi və dövlətin ənənəvi enerjiden yeni enerjiyə keçid siyasətinə xüsusi önəm vermesidir. Həmçinin qısa dövr ərzində ölkəmizdə bərpa olunan enerji istehsalında davamlı artımların qeydə alınması, külək və Günəş enerjisi üzrə hasilatın kəskin yüksəlişi xarici investorların və donorların marağını artırır. Bunu son bir ildə enerji istehsalı portfelinə də görmək mümkündür. Ötən il Azərbaycanda “yaşıl enerji” istehsalının artımı 15 faizə yaxın olmaqla region ölkələrindəki orta göstəricini 2 dəfə üstələyib.

Bu müsbət tendensiya 2024-cü ilin ötən aylarında da

davam edib və cari ilin yanvar-avqust aylarında bərpa olunan enerjinin istehsalında əhəmiyyətli artım qeydə alınıb. Həmin dövr ərzində büt-

tün “yaşıl enerji” növlərində kəskin istehsal baş verib, xüsusilə də Günəş enerjisi istehsalında rekord göstərici əldə edilib, istehsal 9 dəfə artaraq 424.5 milyon kVt.st-ı ötür. Ümumilikdə, 8 ay ərzində elektrik enerjisi istehsalı cəmi 16,4 milyard kVt.st təşkil edib ki, onun 2,8 milyard kVt.st-ı “yaşıl enerji” mənbələrinin payına düşüb. Qeyd edilən dövrdə Azərbaycanda “yaşıl enerji” istehsalı 1,5 milyard kVt.st yüksəlib ki, bu da son bir ildə 80 faizdən çox müsbət artım dinamika deməkdir. Beləliklə, “yaşıl enerji”nin payı ümumi enerji balansında 18,5 faizə çatıb. Övvəllər ölkə üzrə enerji istehsalında bərpa olunan enerji mənbələrinin payı 8-10 faiz idisə, hazırda bu göstərici 20 faizə yaxınlaşmaqdadır və mövcud statistika “yaşıl güclərin” ümumi enerji istehsalında payının ilin sonunda daha da artacağını şərtləndirir.

Azad ərazilərdəki SES-lər enerji gücünü artırmaqdadır

Bərpa olunan enerjinin 2,1 milyard kVt.st hidroenerji istehsalının payına düşür ki, bu da su elektrik stansiyalarının (SES) gücünün artması ilə bağlıdır. Son bir ildə azad edilmiş ərazilərdə SES-lərin istifadəyə verilməsi “yaşıl enerji” istehsalında artımlara xüsusi töhfə verməkdədir. Laçın və Kəlbəcərdə, hidroenerji ehtiyatlarının səfərbər olunması, indiyədək Tərtərçay, Həkəri çayı və bu çayların qollarında 10 ədəd SES-in inşa edilərək istifadəyə verilməsi hidroenerji gücünün artmasında əsaslı rol oynayır. Hazırda bu bölgədə hidrogen infrastrukturlarının yaradılması işləri davam etdirilir və 2 il ərzində Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdə 12 yerdə ekoloji cəhətdən təmiz “yaşıl enerji” istehsal edəcək su elektrik stansiyalarının tikintisinin başa çatdırılması nəzərdə tutulub. Bu isə bu bölgədə bərpa olunan təmiz enerjinin gücünün 1 QVt-ı ötməsinə səbəb olacaq.

Mövcud göstəricilər yaxın 5 il ərzində “yaşıl enerji” gücünün ümumi enerji istehsalında payının 25 faizi ödəyəcəni əsaslandırır, eyni zamanda, hökumətin 2030-cu ilə qədər elektrik enerjisinin bərpa olunan enerjinin payın 30 faizə çatdırmaq planlarının vaxtından əvvəl yerinə yetiriləcəyinə işarə edir.

Hazırkı istehsal göstəriciləri ona dələldir edib ki, Azərbaycan mövcud 2,8 milyard kVt.st həcmindəki “yaşıl enerji”nin istehsalını 5-6 il ərzində 2 dəfə artırmaqla Nəticədə bərpa olunan enerji istehsalının həcmi 5-5,5 milyard kVt-st-a çatmaqla cəmi enerji hasilatının təxminən 35 faizini təşkil edəcək. Yəni 2030-cu il hədəfinə həm daha tez çatmaq, həm də daha böyükhəcmə “yaşıl enerji” istehsal etmək mümkün olacaq.

Yeri gəlmişkən, Azərbaycanda “yaşıl enerji” istehsalında Naxçıvanda ki güclərin də payının kəskin artımı müşahidə edilir. Cari ilin yanvar-avqust aylarında Muxtar Respublikada istehsal olunan ümumi elektrik enerjisinin 55 faizi alternativ və bərpaolunan enerji mənbələrinin payına düşüb. Yəni bu bölgədə enerji istehsalının yarıdan çoxu “yaşıl enerji” mənbələridir. Həmin mənbələrin 42 faizi isə SES-lərin payına düşür. Naxçıvanda ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə alternativ və bər-

Naxçıvan “yaşıl ixrac” zəncirinə qoşulacaq...

paolunan enerji mənbələrinə istehsalı 20 faiz artıb. Bu, onu göstərir ki, Muxtar Respublika yaxın illərdə Azərbaycanın “yaşıl enerji” zəncirində mühüm yer tutmaqla ixracın da əsas şəxələrindən birinə çevriləcək. Azərbaycan və Türkiyə hökumətləri bu bölgədəki bərpa olunan enerjinin ixrac imkanlarını nəzərdən keçirir, bu məqsədlə Naxçıvanda Yaşıl Enerji Zonasının yaradılması ilə bağlı xüsusi konsepsiya hazırlanıb, eləcə də xarici şirkətlərin Günəş elektrik stansiyalarına (GES)

cəlb edilməsi istiqamətində aparılan danışıqlara əsasən, “TotalEnergies” və “Nobel Energy” şirkətləri ümumi gücü 650 MvT, “Masdar” şirkəti

150 MvT, “Notus” şirkəti isə 70 MvT gücündə GES-lərin tikintisini maliyyələşdirəcək. Yaxın illərdə Naxçıvanda GES-lərin istehsalı ən azı 1 MvT olacaq ki, onun da böyük hissəsinin Türkiyəyə və Avropaya ixracı planlaşdırılır. Nəticədə Naxçıvan “Mərkəzi Asiya - Xəzər-Qara dəniz-Avropa” dəhlizinə qoşulmaqla bölgədə enerji xəttinin şəxələndirilməsində mümkün regionlardan biri olacaq.

E.CƏFƏRLİ

Üzeyir və Müslüm - şöhrəti sabahlarda yaşayan iki dahi

Böyük bəstəkarın xatirəsi qəlblərdə əbədi yaşayacaqdır

Heydər Əliyev

Sentyabrın 18-i Milli Musiqi günüdür. Həm də iki böyük Azərbaycan bəstəkarı - Üzeyir Hacıbəyli və Müslüm Maqomayevin doğulduqları tarix kimi dəyərlidir.

Müslüm Maqomayev Azərbaycan musiqi mədəniyyətində təkrarsız istedadı ilə xüsusi yer tutan dəyərli simalardan biridir. Onun qısa və narahatlıqla keçən ömür yolu, mühit nədanlarına və şiddətli xəstəliyinə qarşı göstərdiyi mübarizə əzmi dəyərli sənətkarı yolundan sapdırmamış, çoxönlü yaradıcılıq nümunələrinin ərəsəyə gəlməsinə mane olmamışdır.

Əlli iki illik bir zaman çərçivəsinə sığan ömürdən bəzi ştixrlərə diqqət edək: yaradıcılığa başladığı dönlərdə dostu və qohumu Üzeyir Hacıbəylinin yaratdığı teatr truppasının rəhbəri olmuş, “Leyli və Mecnun”, “Əsli və Kərəm”, “Şeyx Sənan” operalarına, “O, olmasın, bu olsun”, “Arşın mal alan” musiqili komediyalarına dirijorluq etmişdir. Müslüm Maqomayevin ilk irihəcmli musiqi əsəri 1916-cı ildə yazdığı “Şah İsmayıl” operasıdır. “Şah İsmayıl” milli operamızı Avropa operasının texniki cəhətdən inkişaf etmiş formaları ilə əlaqələndirmək baxımından ilk təşəbbüsü sayılır. Bu əsərdə bəstəkar operaya xas ariya, duet, çoxsəslı xor kimi əsas elementlərlə yanaşı, milli folklor nümunələrindən də bacarıqla istifadə etmişdir. Müslüm Maqomayevin ilk tamaşası, 1919-cu il martın 7-də nümayiş olunan opera indiyədək təqribən 400 dəfə oynanılıb.

Müslüm Maqomayev “Nərgiz” operası, “Azərbaycan çöllərində”, “Azad olunmuş Azərbaycan qadının rəqsi”, “Dərviş”, “Şəlalə”, radio marşı kimi simfonik əsərlərinin, “Ceyrani”, “Turacı”, “Çəçen rəqsi” oyun havalarının, “Bahar”, “Bizim kənd”, “Mazut ordusu” kimi mahnıların müəllifidir.

O, Cəli Məmmədquluzadənin “Ölülər”, Cəfər Cəbbarlının “1905-ci ildə” tamaşalarına musiqi bəstələyib. Üzeyir Hacıbəyli ilə birgə “Azərbaycan türk el nəğmələri” məcmuəsini tərtib edib, 300-dən artıq Azərbaycan xalq mahnı və rəqs havalarını nota alıb.

Xalq yazıçısı Anar yazır: “Musiqi tariximizin görkəmli xadimi mövqeyində dayanan Müslüm Maqomayev bəstəkar, dirijor, şəxsiyyət, fərd, insan kimi - yaşadığı illərin, dövrün məhsuludur, bəhrəsidir. Həm də bu dövr - uçuruma aralanmış iki parçaya bölünüb - inqilabdan əvvəlki və sonrakı illər. Müslüm Maqomayev ömrünün inqilabdan qabaqkı səhifələri - Qori seminariyası, Üzeyir Hacıbəyovla tanışlıq, dostluq. Əyalətdə müəllimlik, Bakıya gəlib qəti surətdə musiqi aləminə daxil olması, dirijorluq fəaliyyəti və nəhayət, bir bəstəkar kimi başibəlalı debütü - “Şah İsmayıl”.

Böyük bəstəkarın yaradıcılığının əsas inkişafı Azərbaycanda Sovet hakimiyyətinin qurulmasından sonraya təsadüf etmişdir. Müasir musiqi mədəniyyətimiz səviyyəsində duran “Nərgiz” operasını, bir çox simvolik və vokal əsərlərini müəllif məhz, həmin ideologiyasının təsiri ilə yaradıb. Opera tamaşaya qoyularkən bəstəkar yazmışdı: “Mən süjet seçərkən əfsanəvi, xəyali süjetdən tamamilə imtina etmiş və canlı şahidi olduğum bizim günlərin həqiqəti üzərində dayanmışam”.

1935-ci ildə yatağa düşən M.Maqomayevə əcdadı aman vermir, 1937-ci ilin məşum havası bir çox qüdrətli Azərbaycan aydınlarını repressiya dalğasında yox edərək, Müslüm Maqomayev də bədənini sarmış amansız xəstəlikdən dünyasını dəyişir.

Sənət insanlarına yüksək qədirliliklə yanaşan ümummilli lider Heydər Əliyev 1995-ci ildə böyük bəstəkarın anadan olmasının 110 illiyinin dövlət səviyyəsində qeyd edilməsi ilə bağlı Sərəncam (16 sentyabr 1995) imzalayıb. Düz bir il sonra 1996-cı ildə reallaşan bu yubiley tədbirlərində Heydər Əliyev özü də iştirak edir və “Böyük bəstəkarın xatirəsi qəlblərdə əbədi yaşayacaqdır” kimi fikirlərlə bu şəxsiyyətin mənəvi haqqının əbədi bərpasına nail olur. Bəstəkarın yaradıcılığına eyni dəyərli və müstəsna münasibət on il sonra verilən yeni bir qərarla - Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin (20 sentyabr 2005) Sərəncamı ilə gerçəkləşir. Silsilə məqalələr, dissertasiyalar, sistemli yanaşmaların nümunəsi olan kitablar yazılmağa başlayır. Müslüm Maqomayev irsi çağdaş tarix və sənətin əbədi hələkdə olan dövryyəsinə qatılır.

Qori Müəllimlər Seminariyası, Üzeyir Hacıbəyli ilə başlanan əbədi dostluq. “İstedadlı musiqiçiyə, qabiliyyətli bəstəkar, pedaqoq və ictimaiyyətyəti Müslüm Maqomayev Azərbaycan incəsənəti tarixində haqlı olaraq fəxri yer tutur”, - dahi bəstəkar Üzeyir bəy Hacıbəyli belə yazır, belə müəyyənləşdirir qaynar və çoxcəhətli həyatının 30 illini Azərbaycan mədə-

niyyətinə və maarifinə həsr etmiş unudulmaz bəstəkarın mövqeyini. Üzeyir bəy “Bəstəkarın yaradıcılığı” adlı məqaləsi bu bənzərsiz sənətkarın həyat və yaradıcılığının bütöv mənzərəsini bitkin ştixrlərlə göz önünə gətirən ilk zəngin və tutarlı qaynaqdır. Oxuduqca, Üzeyir bəyin yazdıqları ilə tanış olduqca Müslüm Maqomayevin bir sənətkar, şəxsiyyət kimi mədəniyyət tariximizdə qapşadığı özəl ərazinin sınırları çevrələnin yad-cəsimdə. Bu çevrənin ərəzisi çox böyük, sonsuza qədərdir.

Üzeyir bəy “Bəstəkarın yaradıcılığı” məqaləsinin başlanğıcında M.Maqomayevin Qori müəllimlər seminariyasında təhsil aldığı illərlə bağlı təəssüratlarını yazır. Gələcəyin böyük sənətkarları, ayrılmaq dostları (və bacanaqları) ilk dəfə məhz həmin seminariya təhsili illərində tanış olmuşdular. Seminariyada şagirdlərə əsas fənlərlə yanaşı, musiqi sahəsində də ibtidai bilik verilmiş. Xüsusilə, skripka və nəfəslı alətlərdə çalmağı öyrənmək məcburi imiş. Bu illərlə bağlı hər iki sənətkarın unudulmaz xatirələri var. Üzeyir bəy anladır ki, Müslüm seminariyanı bitirdikdən sonra əvvəlcə Lənkəranın, 1911-ci ildən isə Bakının Sabunçudakı xalq məktəblərində müəllim işləmişdir. Amma 1905-ci ilin sentyabrından başlayaraq 6 il ərzində Lənkərandə dər deməmişdən öncə Müslüm Qroznı şəhərinin (Şimali Qafqaz) yaxınlığında olan Bekoviç kənd məktəbində də bir il müəllimlik etmişdi. Və o, bir il - Bekoviç həyatının yeknəsəq günləri, həftələri, ayları barədə Qoridəki seminariya müəlliminə, ilk musiqi usadına göndərdiyi məktubda belə yazırdı: “Tələ məni uzaq bir kəndə salmışdır. Burada yeganə sevincim sizin məna verdiyiniz taxta parçasıdır...”

Müslümün “taxta parçası” - deyə nişan verdiyi nəsnə seminariyanı əla qiymətlərlə başa vurmaşı münasibətli musiqi müəlliminin öz sevimli şagirdinə bağışladığı skripka idi. Zaman gələcəkdi, Üzeyir bəy unudulmaz dostunun seminariya təhsil aldığı illəri belə xatırlayacaqdı: “M.Maqomayev hələ seminariyada oxuyarkən istedadlı musiqiçi kimi tanınmışdır. O, seminaristlərin orkestrində baş musiqiçi hesab olunmuş və çox vaxt dirijoru əvəz etmişdir...”

Yazacaqdı ki, Azərbaycan operasının ilk təşəbbüskarları, o cümlədən onların arasında görkəmli yer tutan M.Maqomayev hədsiz çətinliklərə, təqib və təhqirlərə məruz qalsalar da, öz şərfli işlərini cəsarət və inamla davam etdirmişlər... Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəllimlər Seminariyasına. Seminariya rəhbərinə yazırdı: “Müslüm Maqomayev təkcə gözəl təşkilatçı deyil, həm də istedadlı dirijor və bəstəkar olduğunu göstərmişdir. Buna qədərşə hər anı bir tarixə dönən, zəngin araşdırma mövzusu olan günlər, aylar, fəsillər yaşamışdı. Məsələn, 1900-cü ilin avqust ayının 29-da Qorozni dağıllar məktəbinin baxıcısı bir məktub - təqdimat göndərmişdi Qori müəll

Qərb regionda gərginliyi artırır... Ermənistan böyük güclərin yeni aləti qismində

ABŞ Zəngəzura əsgər toplamaqla...

Cənubi Qafqazın təmsilində bölgədə yaranan yeni geosiyasi şəraitin strateji və davamlı inkişaf xəttinə çevrilməsi üçün ən mühüm şərt sülh prosesinin müsbət nəticələnməsidir. Sülh

iki dövlətin arasında balğlamalı olan bir anlaşma sayılı da, Ermənistanın siyasi iradəsizliyi və ölkə kimi özünü təsdiq edə bilməməsi gedişata mane olur, onu yubadır. Təbii ki, burada bəzi

qüvvələrin öz maraqları xatirinə prosesin ləngiməsi üçün göstərdikləri səyləri də unutmaz olma - Fransanın İrəvanı silahlandırması, ABŞ-ın "dəstəyi" Ermənistanı yeni destruktiv addımlara sürükləyir. Bu fakt bir sıra siyasi təhlilçilər tərəfindən də təsdiqlənir.

Məsələn, rusiyalı politoloq Vitali Arkov "PolitRus" saytında dərc edilən məqaləsində bildirib ki, Birləşmiş Ştatlar "Qartal Tərəfdaşı" ("Eagle Partner") sülhməramlı təlimləri başa çatdıqdan sonra gözənlidyi kimi, bütün ordusunu Ermənistandan çıxarmadı, onları gizli şəkildə ölkənin cənubunda - Azərbaycan və İranla həmsərhəd olan Sünük bölgəsində yerləşdirdi. Bakı əmindir ki, Vaşinqton İrəvana siyasi, iqtisadi və xüsusi-
lə hərbi dəstək verməklə yeni müharibənin əsasını qoyur və erməni xalqını revanşizmə təhrik edir.

Beləliklə, Ermənistanın qeyri-konstruktiv davranışlarına verilən hər

ABŞ yeni mübaribənin əsasını qoyur...

bir dəstək Cənubi Qafqazda sülh arxitekturasının qurulmasına yaradılan maneədir - bu mənada, Ermənistanın silahlandırılması və "ümidləndirilməsi", hər hansı "birgə təlim" və ya "əməkdaşlıq paktı" yolverilməzdir. Eyni zamanda, Ermənistan bunları əldə "bayraq edərək" guya "mühüm dəstək"lər əldə etməsi haqda yenidən "miflər" formalaşdırmağa çalışır. Ən xırda detalları belə böyüdərək təqdim etməyə cəhd göstərən İrəvan həтта tozadlı görüntü yaratmaqdan

belə çəkinmir.

Digər tərəfdən, bu "hərbi dəstək" görüntüsünün heç bir əsası yoxdur və bütün bunlar əbəsdir. Bu təlimlərin heç bir effekti yoxdur - onların məqsədi və təlimatları heç də aktiv döyüş qabiliyyətinin artırılmasına xidmət etmir. Çünki Ermənistanda aktiv ordu bölmələri yoxdur və ABŞ-ın Ermənistan kimi gücsüz, ordusuz bir dövlətdən özünə "regional da-
yaq" düzəltməsi özü birmənalı qarşı-
lana bilməz.

Gözlənilən müharibənin açıq signalı...

Arkov bildirib ki, Amerika ordusunun məqsəd və vəzifələri boyan edilənlərlə uyğunluq təşkil etmir. Belə ki, əvvəllər Avropa İttifaqının monitorinq missiyası adı altında kəşfiyyatçılar bu bölgədə fəaliyyət göstərirlər. Amerikanın "fəaliyyəti" də, məhz bunu davam etdirməkdir. ABŞ hərbiçilərinin Azərbaycana qarşı mümkün yeni hərbi əməliyyatlarda birbaşa iştirak edəcəyini gözləmək olmaz (baxmayaraq ki, Ukrayna mü-

naqişəsində də oxşar hallar qeydə alınıb), lakin onları Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin hərbi məsləhətçiləri və təlimatçıları hesab etmək olar. Əgər hərbiçilərin ardınca Vaşinqton İrəvana müəsr hücum silahları göndərməyə başlayarsa, bu, Azərbaycana qarşı gözlənilən müharibənin açıq signalıdır.

Al-nin Ermənistandakı "mülki missiyası"nın hərbi kəşfiyyat üçün oraya göndərilməsi faktı artıq sirr deyil - həmin qrupa daha çox hərbi-
leşmiş şəxslərin daxil edilməsi, Ermənistanın ayrı-ayrı regionlarda "ofis-
lər" adı altında mərkəzlər yaratması da bu faktı təsdiqləyir. 5 aprel üçtə-
rəfli razılaşması ilə Ermənistanı "şə-
rikli alətlərinə" çevirən ABŞ və AI
bölgədə öz mənafeələrini təmin et-

mək üçün İrəvan kartından ustalıqla istifadə edir. ABŞ-ın canfəşanlılığı isə AI-dən geri qalmamağa hesablanıb. Görünən budur ki, ABŞ Ermənistanı özünün yeni poliqonu kimi "təqdim edir". Rusiyalı politoloqun da bildirdiyi kimi, bu, müəyyən mənada Ukraynadakı vəziyyəti xatırladır - Avropanın mərkəzində iki ildən artıqdır ki, davam edən müharibədə sülh prosesinə start verilməməsinin ən mühüm səbəblərindən biri məhz ABŞ-
dır. Eyni oyunu Qafqaza proyeksiya etməyə çalışan ABŞ-ın İrəvanı silahlandırması isə artıq yeni müharibə şəraitində sayıla bilər...

Arkov onu da vurğulayıb ki, ABŞ hərbiçilərinin Ermənistanın cənubunda - İranla sərhəddə olması onların başqa fəaliyyətlərinin (İranla bağlı) olduğu anlamına gələ bilər. Məqalədə qeyd edilir ki, hələlik bu, kəşfiyyat məlumatlarının toplanmasıdır. ABŞ çalışır ki, İran İslam Res-

publikasında etiraz əhval-ruhiyyəsi daha da artsın və rejim inqilabla dəvərləsin. Bundan başqa, Amerika hərbiçiləri (əvvəllər fransızlar kimi) əvvəlcə Sünük bölgəsində, sonra isə Ermənistanın digər bölgələrində 102-ci Rusiya hərbi bazasına alternativ olmağı istəyirlər.

Ermənistan "təcrübə laboratoriyası" kimi...

Arkov deyib ki, Vaşinqton və Brüssel Ermənistanı KİMT-dən çı-

xarmaq və Rusiya hərbiçilərinə öz ərazilərindən qonmaq ümidlərindən əl çəkmirlər. Bu baş versərsə, Rusiyanın müdafiə aliansı dağılacaq və Moskvanın onun üçün tarixi və strateji əhəmiyyət kəsb edən regionda

təsiri minimuma enəcək. Politoloq bildirib ki, Nikol Paşinyanın rəhbərliyi altında olan Ermənistan Cənubi Qafqazda troya atıdır. Qərb hazırkı "dostunu" Qafqaz regionunda öz

problemli hallı etmək üçün istifadə edir. İstəklərinə çatdıqdan sonra isə, onu "yandıracaq"lar.

Səslənən fikirlər heç də sadəcə iddia deyil - Ermənistanın bütün mənalarda "təcrübə laboratoriyası"

zirehli zirehli texnika

götürülmədi. Təyyarədə həmçinin Ermənistan xüsusi təyinatçıları üçün ABŞ ordusunda istifadə edilən mini-hücum pilotsuz təyyarələri, kiçik ölçülü minalar və digər döyüş sursatları da yer alması, kəşfiyyat işləri ilə bağlı aparatların olması da yayılan xəbərlərdə yer alırdı. Zvartnotsa ənənə təyyarələrindən birində İran ərazisindən buraxılan raketlərin və digər təyyarələrin trayektoriyalarını izləyən xüsusi alətlərin olması vurğulanırdı. Gətirilən qurğuların Ermənistanın İranla sərhədində yerləşdiriləcəyi bildirilirdi. Arkovun fikirləri bu xəbərləri növbəti dəfə təsdiqləyir - Ermənistanı ciddi-cəhdlə "qoruyan" İran da İrəvanın xəyanətinin

İrəvan Tehrani da satdı - ABŞ İrana Ermənistandan nəzarət etməyi planlaşdırır

qurbanı olub. Ermənistanın əlaltından Qərbin anti-İran kampaniyasında da istifadə edilməsi faktı ortaya çıxır.

Eyni fikirləri Ermənistanın öz müttəfiqi - Rusiyaya qarşı planda istifadə edilməsi haqda da demək olar. 102-ci Hərbi Baza ilə paralel olaraq ABŞ hərbiçilərinin Ermənistanı yerləşdirilməsi İrəvanın özü üçün böyük təhdidlər deməkdir. Rusiyaya qarşı alternativ yaratmağa çalışan Ermənistan Cənubi Qafqazda yeni və alovlu müharibə yaratma ehtimalını daha da gücləndirir.

İrəvandan istifadədir. Gürcüstandan əli çıxan Qərb indi eyni "arzularla" Ermənistanı göz dikir. İrəvanın siyasi hakimiyyəti isə bu oyuna gedir - təbii ki, sonda zərərli yənə də onlar çıxacaqlar...

P.İSMAYILOV

ABŞ Ukraynaya icazə vermədi Vaşinqton bu barədə qərarları gizli saxlamağa çalışır?

ABŞ və Britaniyanın mövqeyi...

Məhz bu səbəblərdən bir müddət idi ki, ABŞ və Böyük Britaniya hökumətləri Ukraynanın Rusiya ərazisinə uzaqmənzilli zərbələr endirməsinə icazə verilməsinə müzakirə edirdilər. Burada söhbət həmdə ABŞ-nin naviqasiya məlumatları ilə Britaniya qanadlı raketlərinin istifadəsindən gedir. Bu barədə "Bloomberg" agentliyi öz mənbələrinə istinadən yazıb ki, bu məsələ son bir neçə gün ərzində ABŞ Dövlət

katibi Antoni Blinkenin Londonda və Kiyevdə iştirakı ilə keçirilmiş danışıqların bir hissəsi olub.

Kiyev Rusiya ərazisindəki hərbi obyektlərə zərbələr endirmək üçün daha güclü Qərb silahlarında ısrar edərək, rəsmi şəxslər Ağ Evin Ukraynaya sərhədyanı hücumlarda Böyük Britaniyanın "Storm Shadow" raketlərindən istifadəyə icazə verib-verməyəcəyi barədə

də danışıqlar. Həтта "Politico" nəşri bugünlərdə ABŞ və Böyük Britaniya Rusiyaya zərbələr endirilməsinə qoyulan məhdudiyyətləri aradan qaldırma biləcəyini yazmışdı. Nəsrin məlumatında bildirilib ki, bu razılaşmanın sentyabrın 24-dən 30-dək NyuYorkda keçiriləcək BMT Baş Assambleyasının yüksək səviyyəli həftəsində elan ediləcəyi istisna olunmur.

NATO-nun Baş katibi icazə verilməsinin tərəfdarıdır

Ümumiyyətlə, Yens Stoltenberq NATO-nun bu münasibətinin tərəfinə çevrilməsinin tərəfdarı olmasa da, silahlardan istifadəyə icazə verilməsinin dəstəkləyir. O, bildirib ki, Ukraynanın tərəfdaş ölkələri Rusiya ərazisindəki hədəflərə zərbələr endirmək üçün öz silahlarından istifadəyə qoyulan qadagani aradan qaldırmaqlıdır. Həтта Fransa Ukrayna ordusuna texniki dəstək məqsədilə bir qrup hərbiçiləri

sini bu ölkəyə göndərmiş. Bəzi tərəfdaş ölkələr Fransa kimi öz hərbiçilərini göndərməklə, Kiyevə sözügedən məqsəd üçün öz silahlarından istifadəyə icazə veriblər. Onların arasında Fransa ilə yanaşı Danimarka, Niderland və İsveçin də adını çəkmək olar. Həmin ölkələr hesab edirlər ki, Ukraynanın Rusiya ərazisindəki hədəflərə qarşı

şı hərbi əməliyyatlar keçirmək hüququ var. "Beynəlxalq hüquqa görə, müharibə qanunlarına əməl edilirsə, Ukrayna düşməni ərazisinə yönəlmiş hərbi əməliyyatlarla özünü müdafiə etmək hüququna malikdir", -deyər tərəfdaş ölkələrin açıqlamasında vurğulanıb.

Metyu Miller: Birləşmiş Ştatlar bu qərarı verməyə hazır deyil

Gözlənilənlərin əksinə olaraq ABŞ Dövlət Departamentinin mətbuat xidmətinin rəhbəri Metyu Miller bildirib ki, Prezident Co Bayden və Böyük Britaniyanın baş naziri Keir Starmer arasında aparılan danışıqlardan sonra Birləşmiş Ştatlar Kiyevin Rusiyanın dərinliklərinə uzaqmənzilli silahlarla zərbələr endirməsinə qoyulan məhdudiyyətlərin ləğvini elan etməyə hazır deyil. "Bu gün siyasətimizdə dəyişikliklərlə bağlı heç bir açıqlama yoxdur", - deyər o qeyd

edib. Şübhəsiz ki, Vaşinqtonun bu qərarı verilməsinə Moskvanın

da mövqeyi mühüm rol oynayır. Çünki Rusiya Prezidenti Vladimir Putin bildirib ki, Rusiyaya zərbə endirmək üçün uzaqmənzilli Qərb silahlarından istifadə NATO, ABŞ və Avropa dövlətlərinin ölkəsinə qarşı müharibədə birbaşa iştirakı deməkdir. Putin vurğulayıb ki, münasibətin mahiyyətinin belə dəyişməsi ilə Rusiya yaranacaq təhlükələrə əsaslanaraq müvafiq qərarlar qəbul edəcək.

NATO-nun Baş katibi Yens Stol-

tenberq isə hesab edir ki, NATO ölkələri Kiyevə Qərb silahları ilə Rusiya ərazisinə vurmağa icazə versərsə, alyans Ukrayna münasibəsinin bir hissəsi olmayacaqdı. Baş katib fikrini əks ərqumentlə əsaslandırır: "NATO İran və Şimali Koreyanı Moskvaya hərbi yardımın tədarüki ilə bağlı münasibətin bir hissəsi hesab etmir". Yəni Rusiya İran və Şimali Koreyanı verdiyi silahlarla Ukrayna ərazilərini vurur. Əgər alyans həmin ölkələri münasibətinin tərəfi hesab edərsə, onların da ərazisi vurula bilər. Ona görə də, Stoltenberqin məntiqinə görə, Rusiya da Ukrayna silah tədarükdən Qərb ölkələrini münasibətinin tərəfi hesab etməməlidir.

N.BAYRAMLI

Danimarka Ukraynaya növbəti "F-16" qırıcıları verəcək

Həтта Danimarka bu ilin sonuna qədər Ukraynaya "F-16" qırıcı təyyarələrinin daha bir partiyasını göndərməyi planlaşdırır. Bununla bağlı Danimarkanın müdafiə naziri Troels Lund Poulsen bildirib ki, təyyarələrin tədarükünün dəqiq tarixi və sayı əməliyyat təhlükəsizliyi baxımından məxfi olaraq qalır. Nazirin sözlərinə görə, ilk təyyarə Ukraynaya avqust ayında təhvil verilib, ümumilikdə isə Danimarka 19 qırıcı tədarük etməyi öhdəsinə götürüb.

Bütün bunların fonunda ABŞ tərəfindən verilən məlum qərar ciddi müzakirə mövzusunə çevrilib. Digər ehtimal isə ondan ibarətdir ki, Vaşinqton Kiyevə sözügedən icazəni versə belə, bunu gizli saxlaya bilər. "The Economist" qəzetinin də sentyabrın 16-da yazdığı kimi, ABŞ Ukraynanın Rusiya ərazisinə zərbələr endirmək üçün Qərb silahlarından istifadə etməsinə icazə verdiyi barədə ictimaiyyətə məlumat verməməsi istisna deyil.

Bütün hallarda belə qərarlar münasibətinin həllinə yox, əksinə münasibətinin Rusiya-Ukrayna müharibəsi kontekstindən çıxarılma-
nı artırmağı hədəfləyir.

Bildirilir ki, son maliyyə rü-
bündə "Intel" bir milyard dollar zərəmə uğradığını elan edib və analitiklər gələcək ilin də qənaətbəxş olmayacağı gözləyir. Bu səbəbdən kompaniya 2025-ci ildə on milyard dollardan çox vəsaitə qənaət etmək istəyir. Avqustun əvvəlində 15 minə yaxın iş yerinin itirilməsi olacağı açıqlanmış ki, bu da şirkətin işçi qüvvəsinin təxminən 15 faizinin təşkil edir.

Milli Assambleyanın Bürosu Makronun impichment prosedurunu təsdiqləyib

Milli Assambleyanın Bürosu "Əyilməz Fransa" (La France insoumise-LFI) siyasi partiyasının Emmanuel Makronun istefası ilə bağlı irəli sürdüyü impichment proseduru məqbul hesab edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, LFI tərəfindən irəli sürülən təklif 12 səs ləhinə və 10 səs əleyhinə olmaqla qəbul edilib.

"Bu təklif və müzakirələr

bizim institutlarımıza qarşı müharibə elandır", - deyər Milli Assambleya çıxışı zamanı "Respublika naminə birlikdə" (Ensemble pour la Republique) partiyasından deputatların rəhbəri, sabiq Baş nazir Qabriel Attal bildirib.

Qeyd edək ki, impichment təklifi hüquq komitəsinə göndəriləcək.

Mario Draqi: Avropa azadlığını itirmək riski daşıyır

Avropanın azad qalması üçün biz daha müstəqil olmalıyıq. Sülh qitənin sərhədləri daxilində və xaricdə birinci və əsas məqsəddir. Biz bu səyləri davam etdirməliyik. Çünki təhlükəsizlik təhdidlər artır və buna hazır olmalıyıq.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri İtaliyanın sabiq Baş naziri, Avropa Mərkəzi Bankının keçmiş rəhbəri Mario Draqi deyib.

O, Avropanın azadlığını itirmək təhlükəsi ilə üzləşdiyini barədə xəbərdarlıq edib.

"Biz hamımız Avropanın gələcəyi ilə bağlı narahatıq. Narahatlıq ondan ibarət deyil ki, birdən özümüzi kəsib və başqalarına itaətkar görəcəyik. Avropanın hələ də çoxlu güclü tərəfləri var. Bura zaman keçdikcə daha az çıxışlar, bərabər və təhlükəsiz bir yerə çevriləcək və nəticədə taleyimizi seçməkdə daha az azad olacağıq", - deyər Mario

Draqi vurğulayıb.

Onun sözlərinə görə, iqtisadiyyatı sıfır karbon emissiyasına çevirmək üçün transformasiya etmək mütləq rəqabət qabiliyyəti ilə ziddiyyət təşkil etmir, lakin bunun riski var: "Əgər Avropanın iddialı iqtisadiyyatları onlara nail olmaq üçün ardıcıl planla müəyyən edilərsə, dekarbonizasiya qitə üçün bir fürsət olacaq. Lakin biz siyasətimizi koordinasiya etmə bilməyəcək, "Yaşıl gündəm" in rəqabət qabiliyyətinə zidd olması riski var".

Mario Draqi, həmçinin Avropa İttifaqının müdafiə qabiliyyətinin gücləndirilməsinin zəruriliyini bildirib.

"Intel" çip istehsalı zavodunun inşasını təxirə salıb

Çip istehsalı üzrə aparıcı kompaniyalardan biri olan "Intel" Almaniyanın Maqdeburq şəhərində yeni zavodun inşasını dayandırır.

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu barədə kompaniyanın rəhbəri Pat Gelsinger bildirib. Onun sözlərinə görə, maliyyə çətinliyinə və qənaət proqramına görə layihənin inşası iki il gecikdirilə bilər.

Bundan başqa, Polşada inşası planlaşdırılan digər çip zavodu layihəsinə də fasilə verilib. Kompaniya yaxın gələcəkdə İr-

landiyadakı istehsal müəssisəsi vasitəsilə Avropadakı potensialı artırmağı hədəfləyir.

Bildirilir ki, son maliyyə rü-
bündə "Intel" bir milyard dollar zərəmə uğradığını elan edib və analitiklər gələcək ilin də qənaətbəxş olmayacağı gözləyir. Bu səbəbdən kompaniya 2025-ci ildə on milyard dollardan çox vəsaitə qənaət etmək istəyir. Avqustun əvvəlində 15 minə yaxın iş yerinin itirilməsi olacağı açıqlanmış ki, bu da şirkətin işçi qüvvəsinin təxminən 15 faizinin təşkil edir.

Qara dəliyə axıdılan Qərb pulları...

Avropa təsisatları vəsaitlər ayırmağa, rəsmi İrəvan isə yeni yardımlar istəməyə çox həvəslidir

Qəzetimizin ötən saylarında kollektiv Qərbin Ukraynaya ayırdığı vəsaitlərin bir qisminin elə səxavətlik göstərən ölkələrin və təşkilatların özləri tərəfindən korrupsiya yemini çevrildiyi barədə dərc olunan yazıda oxşar ssenarinin Ermənistanda da təkrarlanmasına dair araşdırma yazısı hazırladığımızın anonsunu etmişdik. Kollektiv Qərb - Ermənistan qrant, yardım əməkdaşlığında da korrupsiya maxinasiyalarının miqyası çox böyükdür. Xaricdəki erməni lobbisinin siyasi hakimiyyətlərə təsirləri nəticəsində Fransanın, Avropa İttifaqı (Aİ), ABŞ təsisatlarının Ermənistana ayırdıqları külli miqdarda vəsaitlər şübhəli şəkildə əriyir və ac, ələbaxım Ermənistan doymaq bilmir ki, bilmir. Mübahidə edilən odur ki, Qərb təsisatları vəsaitləri ayırmağa, rəsmi İrəvan isə yeni yardımlar istəməyə çox həvəslidirlər. Reallıqda isə humanitar yardımları almalı olan insanlar, vətəndaş cəmiyyəti qurumları vəsaitlərin izini-tozunu görmədiklərini bildirirlər.

Qərbin ağzını geniş açdığı səxavət boxçası

Ayrı-ayrı Qərb ölkələri və təsisatları öz cəmiyyətlərinin üzvləşdikləri sosial-iqtisadi çətinliklərə, yüksək inflyasiyaya, mütəmadi artan istehlak qiymətlərinə rəğmən, Ermənistana münasibətdə səxavət boxçasının ağzını çox geniş açırlar. Bu ölkəyə demokratiyanın inkişafına dəstək, vətəndaş cəmiyyətinə kömək, regionlarda sosial infrastruktur quruculuğu, məktəb tikintisi və s. cəlbədicilər altında qrantlar ayırırlar. Söhbət böyük pullardan - milyonlarla avrodan, dollardan gedir. Hazırda Avropa İttifaqı (Aİ) Ermənistana növbəti yardım paketini reallaşdırmaqdadır. "Aİ Ermənistana 25 milyon avrodan çox yardım ayıracaq". Bunu Avropa Komissiyasının (AK) rəhbəri Ursula Fon der Layen ötən il oktyabrın 5-də İspaniyanın Qranada şəhərində keçirilən Avropa Siyasi Birliyinin Sammiti ərəfəsində deyib. Onun sözlərinə görə, Aİ Ermənistana indiyə qədər 5,2 milyon avro ayırıb: "Bu məbləğ artıq 10,2 milyon avroya çatdırılıb. Daha 15 milyon avro yardım ayrılacaq", - deyə Ursula Fon der Layen vurğulayıb.

Lakin Avropa Komissiyasının yüksək səviyyəli rəsmisinin səsləndirdiyi bu rəqəmlər Qərbin kiçik Ermənistana ayırdığı yardımları bütünlüklə əhatə etmir. 2023-cü ilin sonlarında Avropa İttifaqı Qarabağı könüllü tərk edən erməni əhalisinə yardım üçün əlavə 1,7 milyon avro ayırıb. Bu barədə Avropa Komissiyasının (AK) mətbuat xidməti məlumat yayıb. "Avropa Komissiyası Qarabağdan gələn insanların kütləvi axımına cavab olaraq Ermənistana humanitar yardımını təxminən 1,7 milyon avro artırır. Yeni maliyyə vəsaiti köçkünlərə pul yardımı, sığınacaq, ərzaq təhlükəsizliyi və dolanışqı yardımı, mühafizə və səhiyyə təmin etməklə Aİ-nin mövcud humanitar yardımını daha da gücləndirməyə yönəldiləcək", - deyə AK-nin bəyanatında deyilir. Əlavə olaraq qeyd edilir ki, bu maliyyə Avropa Komissiyası tərəfindən "bəhrəna" cavab olaraq artıq ayrılmış 10,45 milyon avroya əlavədir və 2023-cü ildə ümumi humanitar yardım 12 milyon avrodan çox təşkil edir.

ABŞ-nin Ermənistan sevgisi

Postmüharibə dövründə Bakı ilə İrəvan arasında başlayan sülhəratma prosesində yer almağa çalışan ABŞ-nin də Ermənistan sevgisi bitib-tükənməzdir. Vaşinqton Ermənistanı öldürücü silahlar tədarük etməklə, birgə genişmiqyaslı təlimlər keçirməklə, hərbiçiləri göndərməklə yanaşı, Ermənistanı maliyyə vəsaitləri, qrantlar ayırmaqda da səxavətliklə nümayiş etdirir.

Aprelin 5-də baş tutan üçtərəfli görüşdə Vaşinqtonun Ermənistanı 65 milyon dollar ayıracağına qərar verdiyini yuxarıda qeyd etdik. Bu günlərdə isə ABŞ hökumətinin Ermənistanı ayrılacaq maliyyəyə həddini iki dəfə artırdığı barədə məlumatlar yayılıb. Bir qədər bundan əvvəl Ermənistanın baş naziri vəzifəsini icra edən Mher Qriqoryan və ABŞ Beynəlxalq İnkişaf Agentliyinin Ermə-

nistan-

mis-

si-

yasının

direktoru

Con Aleo

Ermənis-

tan və

ABŞ arasında

inkişaf

əməkdaşlığı

grant

sazişinə

düzəliş

imzala-

yıblar. Verilən

məlumatda

bildirilir

ki, USAID

sazişi

çərçivəsində

nəzərdə

tutulan

məbləğin

həddi

iki dəfə-

dən çox

artırıla-

raq 120

milyon

dollar-

dan 250

milyon

dollara

çatdırılıb,

həmçinin

birgə

layihələrin

sahələri

genişləndirilib.

Genişlənmiş

saziş

fəlakət

risklə-

rinin idarə

edilməsi,

kibertəhlükəsiz-

lik, ərzaq

və enerji

təhlükəsizliyi,

regional

əməkdaşlıq

və ticarət,

demokratik

proseslər

və inklüziv

iqtisadi

inkişaf

kimisi

əsas

sahələri

əhatə

edə-

cək. Məlumat

görə, dəyişiklik

linin məqsədi

Ermənistan

da demokratiya

və iqtisadiyyatın

inkişafına

kömək

etməkdir.

Xüsusilə,

pul

hökumətə

öz

mühəzizəsinə

uyğun

xərcləmək

üçün

verilməyəcək,

Amerika

tərəfi

buna

nəzər

etmə

edəcək.

Bu

çərçivədə

loyal

KİV-lərə

(yeni

kütləvi

informasiya

vasitələri

də

yaradılacaq)

xeyl

vəsait

ayrılacaq.

gündəmə

gəldi. Belçika

Federal

Prokurorluğunun

Avropa

Parlamentinin

vitse-prezidentlərindən

biri olan

yunanıstanlı

deputat

Eva Kailinin

də iş-

tirək

etdiyi

korrupsiya

üzrə

istintaqın

başlandığını

və AP-də

çalışan

10 nə-

fərin

kompyuter

sistemlərinə

girişinin

blokladığını

açıqlaması

"qoca

qitə"

də bir

növ

soyuq

düş

effekt

yaratdı.

Hətta

Avropa

İttifaqı

məkanından

kənar

coğrafiyalar

üzrə

də müxtəlif

məsələlərə

bağlı

qərarlar

və qətnə-

mələr

imzala-yıb

bu

unları

etalon

sənədlər

kimisi

təqdim

edən

AP-də

korrupsiya?

Əgər

belə

bir

iddia

quruma

güvə

idimi?

Öləyən

kənar

bir

dövlətdən

gələ

güvə

idimi?

AP-də

korrupsiya?

Əgər

belə

bir

iddia

quruma

güvə

idimi?

Öləyən

kənar

bir

dövlətdən

gələ

güvə

idimi?

AP-də

korrupsiya?

Əgər

belə

bir

iddia

quruma

güvə

idimi?

Öləyən

kənar

bir

dövlətdən

gələ

güvə

idimi?

AP-də

korrupsiya?

Əgər

belə

bir

iddia

quruma

güvə

idimi?

Öləyən

kənar

bir

dövlətdən

gələ

güvə

idimi?

AP-də

korrupsiya?

Əgər

belə

bir

iddia

quruma

güvə

idimi?

Öləyən

kənar

bir

dövlətdən

gələ

güvə

idimi?

AP-də

korrupsiya?

Əgər

belə

bir

iddia

quruma

güvə

idimi?

Öləyən

kənar

bir

dövlətdən

gələ

Yeni Azərbaycan

http://www.yeniazərbaycan.com

Azərbaycanın dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərvətidir

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

18 Sentyabr MİLLİ MUSİQİ GÜNÜ

Mahnı, musiqi qədər, incəsənət, mədəniyyət qədər insanları bir-birinə heç nə bağlamır. Incəsənətin, mədəniyyətin, xüsusən də, mahnının, musiqinin oynadığı rolu heç bir vasitə oynaya bilməz.

Heydər Əliyev

Milli Musiqimizin Günü...

mək məqsədilə sentyabrın 18-i səmnişin axını daha çox olan bir neçə stansiyanın vestibülündə konsert proqramı təşkil edilir. Proqramda milli və klassik musiqi nümunələri səsləndirilir.

2009-cu ildən etibarən isə Milli Musiqi Günündə Mədəniyyət Nazirliyi və Heydər Əliyev Fondunun təşkilatçılığı ilə Ü.Hacıbəyliyə həsr olunmuş Beynəlxalq Musiqi Festivalı keçirilir. Festivalın işində azərbaycanlı musiqiçilərlə yanaşı, başqa ölkələrdən olan ifaçılar da iştirak edirlər.

Festival zamanı konsertlərlə yanaşı, Üzeyir Hacıbəyovun əsərləri əsasında teatr tamaşaları, dahi bəstəkarın yaradıcılıq irsini araşdıran elmi konfranslar da keçirilir.

Üzeyir Hacıbəyli bəstəkar, alim, yazıçı, publisist, ictimai və siyasi xadim kimi çoxşaxəli fəaliyyəti ilə yanaşı, Şərqdə ilk operanın banisi kimi tanınan sənətkardır. Məhz onun fədakar əməyi sayəsində Azərbaycan milli opera sənətinin tarixi 115 il əvvəl təməlinə qoyulan “Leyli və Məcnun” operası ilə başlanmış. Operanın ilk dirijoru Əbdürrəhim bəy Həqverdiyev, rejissoru Hüseyn Ərəblinski olub. Məcnun rolunda ölməz sənətkar Hüseynqulu Sarabski, Leyli rolunda isə aspaş şagirdi Əbdürrəhim Fərəcov çıxış ediblər. İlk tamaşa 1908-ci il yanvarın 12-də (25-də) Bakıda Hacı Zeynalabdin Tağıyevin teatrında oynanılıb.

İlk operanın uğurlarından ruhlanan Üzeyir bəy bir-birinin ardınca

“Şeyx Sənan” (1909), “Rüstəm və Söhrab” (1910), “Şah Abbas və Xurşidbanu”, “Əslilə və Kərəm” (1912), “Harun və Leyla” (1915) kimi operalar yazmaqla, Azərbaycan milli opera sənətinin zənginləşməsinə və inkişafına öz misilsiz töhfələrini verib.

Üzeyir Hacıbəyli yaradıcılığının zirvəsi “Koroglu” operasıdır. “Koroglu” təkcə Azərbaycan mədəniyyətinə deyil, dünya operalarının sırasında özəmətlə dayanan parlaq nümunələrdən biridir.

Şərqdə ilk operetta janrının ya-

Ölməz sənətkarın üçüncü və sonuncu musiqili komediyası “Arşın mal alan”dır. Bu operetta 70-ə yaxın xarici dilə tərcümə edilib, 100-dən çox teatrın səhnəsində oynanılıb. “Arşın mal alan” beş dəfə ekranlaşdırılıb, dəfələrlə qrammofon valına yazılıb. Bu musiqili komediya əsasında ilk bədii film 1916-cı ildə çəkilib. Bu, səssiz film olub.

Bütün ömrü boyu Azərbaycan milli musiqisinin inkişafı uğrunda çalışan Ü.Hacıbəylinin xalqımız üçün ən önəmli və misilsiz xidmətlərindən biri, bəlkə də birincisi həm Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin, həm də sovet Azərbaycanının himnlərinin musiqisinin məhz dahi bəstəkara aid olmasıdır. Müstəqilliyimiz qazandıqdan sonra xalqımıza azadlıq şərafəti çatdıran və Ü.Hacıbəyli dünyasından süzülüb gələn ilk himni biz bu gün yenə də qürurla, fəxrətlə və sonsuz sevgi ilə səsləndiririk.

Milli Musiqi Günü Ü.Hacıbəyli düşüncəsinə və onunla bəhəm, çoxşaxəli, zəngin, qədim Azərbaycan musiqi mədəniyyətinin bütün dünyaya təbliği və tanınması yönündə çox mühüm addım olmaqla yanaşı, gələcək nəsillər üçün əvəzsiz mirasdır.

Bu gözəl bayram münasibəti ilə Azərbaycan musiqisi sənətinə xidmət edən, milli sərvətimizi yaşadan, ucalandan bütün fədakar musiqiçiləri və milli musiqisevərləri təbrik edirik!

Şahənə MÜŞFİQ

Məktəblilərimiz beynəlxalq fənn olimpiadalarında ölkəmizə medallar qazandırlar

Azercell-in dəstəyi ilə şagirdlərimiz İT sahəsində uğurlu nəticələr göstərməyə davam edirlər

Cari ilin sentyabr ayında məktəblilərimiz informatika fənni üzrə iki beynəlxalq olimpiadada ölkəmizi uğurla təmsil ediblər. Belə ki, 1-8 sentyabr 2024-cü il tarixlərində Misirin İsgəndəriyyə şəhərində məktəblilərin 36-cı Beynəlxalq İnformatika Olimpiadası (IOI), sentyabr ayının 8-12 aralığında isə Səudiyyə Ərəbistanının Ər-Riyad şəhərində dünyanın Birinci Beynəlxalq Süni İntellekt Olimpiadası (IAIO) baş tutub.

Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasına (IOI) qatılan Bakı şəhəri, Akademik Zərifə Əliyeva adına liseyin 10-cu sinfi şagirdi Ayxan Dəmirli bürünməyə, Bakı şəhəri Fizika, riyaziyyat və informatika təmayillü liseyin 11-ci sinif şagirdi Fuad Qarayev həvəsləndirici mühafizə layiq görülüb. Dünyanın təxminən 90 ölkəsindən 350-yə yaxın iştirakçının yarışdığı 2 günlük müsabiqədə şagirdlər hər gün 5 saat ərzində 3 alqoritmik məsələ həll edərək öz bilik və bacarıqlarını nümayiş etdiriblər.

25 ölkənin qatıldığı Birinci

Beynəlxalq Süni İntellekt Olimpiadasında iştirak edən hər iki şagirdimiz Ayxan Dəmirli və Fuad Qarayev gümüş medal qazantblar. Elmi sınaqlardan keçmək üçün tələbələr xüsusi olaraq yaradılmış platformadan istifadə edərək süni intellekt metodları ilə problemlərin həllini tapan eksperimental testlər aparıblar.

2017-ci ildən etibarən “Azercell Telekom” MMC-nin Elm və Təhsil Nazirliyi və Təhsil İnstitutu ilə əməkdaşlığı çərçivəsində informatika olimpiadalarına hazırlıq prosesi təşkil olunur. Bu müddət ərzində gənclərimiz mütəmadi olaraq ölkəmizi beynəlxalq səviyyəli müsabiqələrdə təmsil ediblər. Müxtəlif yaş qrupları üzrə proqramlaşdırma olimpiadalarında Azərbaycan komandasının qazandığı ümumi medal sayı 80-ə çatıb. Məktəblilərin arasında ən nüfuzlu proqramlaşdırma müsabiqəsi olan Beynəlxalq İnformatika Olimpiadasında şagirdlərimiz ümumilikdə 13 (https://stats.ioinformatics.org/results/AZE) medala layiq görülüblər ki, onların 8-i son 5 ildə əldə edilib.

Azercell milli komandamızı təbrik edir və ona davamlı uğurlar arzulayır!

Dünya çempionatında qızıl medal qazanmış gimnastlarımız Vətənə dönüşlər

Portuqaliyanın Qimarayes şəhərində keçirilmiş dünya yaş qrupları yarışları və gənclər arasında dünya çempionatında qızıl medal qazanmış Azərbaycanın akrobatika gimnastları Vətənə dönüşlər.

AZƏRTAC xəbər verir ki, yığma üzvlərini Heydər Əliyev Beynəlxalq Aero-

portunda Azərbaycan Gimnastika Federasiyasının nümayəndələri, azarkeşlər, idmançıların yaxınları və media mənsubları qarşılayıblar.

13-19 yaş kateqoriyasında çıxış edən Nəzrin Zeyniyeva, Zəhra Rəşidova və Anahita Bəşiridən ibarət qadın qrupu İsrail və Portuqaliyadan olan rəqiblərini qabaqlayaraq fəxri kürsünün ən yüksək pilləsində yer alıb.

Yarışda həmçinin, milli komandanın üzvlərindən Dinarə İbadova, Qəşəng Ağaməhəmmədli, Ceyla Əlizadə, Diana Məmmədova, Safiya Babayeva, Firuzə Qasımzadə, Ayan Hacı, Aylin Məmmədova və Yasmin Əliyeva də mübarizə aparıblar.

Azərbaycanı dünya birinciliyində üç ağırlıqaldıran təmsil edəcək

Azərbaycan ağırlıqaldıranları İspaniyanın Leon şəhərində keçiriləcək gənclər arasında dünya birinciliyində iştirak edəcəklər.

Azərbaycan Ağırlıqaldırma Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, yarışda Elşən Məmmədov (61 kiloqram), Ravin Alməmmədov (81 kiloqram) və Nurlan Məmmədov (89 kiloqram) gücünü yoxlayacaq.

60-a yaxın ölkədən 367 (168 qadın + 199 kişi) idmançının mübarizə aparacağı turnir sentyabrın 19-27-də baş tutacaq.

Qalib komanda Azərbaycanı ABŞ-də təmsil edəcək

Bu il Azərbaycan ilk dəfə olaraq startaplar üzrə ən nüfuzlu dünya çempionatı hesab edilən “Startup World Cup”ın regional tədbirinə ev

sahibliyi edəcək. Tədbir ölkənin lider mobil operatoru Azercell-in sponsorluğu ilə sentyabr ayının 19-u ADA Universitetində

baş tutacaq.

Qeyd edək ki, regionun ən perspektivli startaplarını bir araya gətirəcək bu tədbir “Technovate Investments” və “Pegasus Tech Ventures”ın təşəbbüsü ilə keçirilir. Müsa-

“Startup World Cup” tədbiri Azercell-in tərəfdaşlığı ilə baş tutacaq

biqəyə tərəfdaş qismində qatılan Azercell ölkəmizdə startap mədəniyyətinin inkişafına, sahibkarlıq ekosisteminin və innovasiyaların təşviqinə töhfə verməyi hədəfləyir.

Yarışma çərçivəsində yerli startaplar sahibkarlıq ideyalarını beynəlxalq müstəvidə nümayiş etdirmək imkanı da əldə edəcəklər. Belə ki, layihələrin dəyərləndirilməsi müxtəlif sektorları təmsil edən səkkiz nəfərlik jüri heyəti tərəfindən aparılacaq. Yekunda qalib gəlmiş bir startap müsabiqənin final mərhələsində ölkəmizi ABŞ-də təmsil

edəcək.

Bu günə kimi 100-ə yaxın startap müsabiqədə iştirak üçün artıq qeydiyyatdan keçib.

Qeyd edək ki, “Startup World Cup” ən yaxşı startapları, vənçur kapitalistləri, sahibkarları və texnologiya sahəsində dünya üzrə tanınmış ekspertləri bir araya gətirən global konfrans və yarışmadır. Bu müsabiqə 60-dan çox ölkədə keçirilir.

Layihə haqqında ətraflı məlumat əldə etmək üçün: Home | Startup World Cup

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66

Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisenziya: N-B-317
Tiraj: 4968
Sifariş: 2142
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur.
Məsul nəvbətki:
Nardar BAYRAMLI